

VERSLAG OPENBARE VERGADERING COMMISSIE VEILIG- HEID, BESTUUR EN FINANCIËN D.D. 19 OKTOBER 2022 INZAKE DE PROGRAMMABEGROTING 2023

[Typ hier]

Datum verslag 27 oktober 2022
Locatie Stadhuis, de raadszaal
Verslag door Geertjan Benus (Notutekst)
Vaststelling verslag november 2022

Aanwezigen:

Avondvergadering

De voorzitter, de heer H. Bakker, en van het college de burgemeester mevrouw S. Dijkma (digitaal aanwezig), en de wethouders mevrouw L. Voortman, wethouder de heer E. Eerenberg, wethouder D. De Vries, mevrouw R. Streefland en voorts de leden: de heer F. Dekkers (GroenLinks), mevrouw B. van der Wilt (D66), de heer D.J. van Vliet (D66), de heer D. van Bergen (ChristenUnie), mevrouw I. Raaijmakers (PvdA), mevrouw H. Assen (PvdA), mevrouw A. Oudejans (Student & Starter), de heer V. Stevens (Student & Starter), mevrouw E. Kendir (Student & Starter), mevrouw M. Minnaert (Bij1), de heer B. van Steeg (CDA), mevrouw M. Al-Saqaff (VVD), mevrouw T. Meerding (VVD), mevrouw L. de Vries (Partij voor de Dieren), de heer R. Maas (VOLT), mevrouw S. Nolten (Bij1) de heer G. Dijkstra (Een Utrecht), de heer C. Bos (Stadsbelang Utrecht), mevrouw Y. Hessel (Utrecht Solidair), en van de griffie de commissiegriffier de heer J. Schueler, en de commissiesecretaris.

Verslag openbare vergadering commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën d.d. 19 oktober 2022 inzake de programmabegroting 2023

Aanwezigen:- 1 -
1. Opening en mededelingen- 1 -
2. Openbare orde en Veiligheid, Handhaving en Vergunningen, prostitutie, Representatie, Bestuurlijke zaken, Internationale zaken, Wijkgericht werken en Participatie, Burgerzaken incl. verkiezingen, Publieksdienstverlening, Organisatie, Financiën en inkoop, Ombudszaken, Klachtafhandeling en Diversiteit (incl. Utrecht zijn we samen)- 2 -

Avondvergadering 19 oktober 2022

1. Opening en mededelingen

De voorzitter, de heer Bakker heropent de vergadering van de begrotingscommissies met die voor VBF omstreeks 22.00 uur. Hij heet alle aanwezigen welkom.

De burgemeester is op dit moment in Argentinië.

Desgevraagd neemt hij er kennis van dat de raadsleden voor alle aanwezige collegeleden vragen hebben.

40 Punt van Orde

Mevrouw Van der Wilt (D66) verneemt van **de voorzitter** op haar ordevoorstel dat hij verwacht dat de commissieleden hun punten voor het college inbrengen in het debat.

Mededelingen vanuit de commissie

Geen.

Mededelingen vanuit het college

Geen.

50 **2. Openbare orde en Veiligheid, Handhaving en Vergunningen, prostitutie, Representatie, Bestuurlijke zaken, Internationale zaken, Wijkgericht werken en Participatie, Burgerzaken incl. verkiezingen, Publieksdienstverlening, Organisatie, Financiën en inkoop, Ombudszaken, Klachtafhandeling en Diversiteit (incl. Utrecht zijn we samen)**

NB: de burgemeester zal digitaal aanwezig zijn.

De commissie

60 **Mevrouw Meerding** (VVD) gaat allereerst in op veiligheid. Haar fractie vindt dat een belangrijk onderwerp. Zij merkt op dat op het gebied van veiligheid in deze begroting niet veel verandert. Dat heeft onder andere te maken met het nog moeten vaststellen door de raad van een nieuw integraalveiligheidsplan met daarin de veiligheidsambities voor de jaren 2023 en verder. Zij geeft een onderwerp mee voor het nieuwe plan: de oude ambitie uit het IVP was om het veiligheidsniveau van 2018 ten minste te behouden. Wat haar fractie betreft zou die ambitie hoger moeten liggen; dat de inwoners zich veiliger gaan voelen. Zij vraagt of de burgemeester dit met haar deelt. Kan de burgemeester toezeggen dat ze dit meeneemt in het nieuwe veiligheidsplan?

70 Uit de begroting blijkt dat de burgemeester inzet op een aantal thema's: de aanpak van ondermijnende criminaliteit, de gebiedsgerichte aanpak Amsterdamsestraatweg en de Kanaalstraat, het tegengaan van radicalisering, het tegengaan van straatintimidatie, de persoonsgerichte aanpak en een veiligere digitale stad. **Mevrouw Meerding** noemt deze thema's omdat de VVD deze prioriteiten van harte deelt en denkt dat het stadsbestuur daarmee de juiste keuzes maakt.

Zij voegt twee prioriteiten toe als het gaat om de huidige problemen: (1) de toenemende overlast in Utrecht en (2) het aantal veiligheidsincidenten.

80 Met betrekking tot de toenemende overlast noemt zij de meest bekende situatie: het Bollandak. Daar vinden tot haar opluchting gerichte acties plaats. De toename van overlast ziet haar fractie ook nog op andere locaties. Zoals op het Lucas Bolwerk, het Wilhelminapark, en het stadhuis en waarschijnlijk op veel meer locaties in Utrecht. Op die plekken is eigenlijk niet meer te lopen zonder last te hebben van grote groepen mensen die onder invloed rondhangen. Zij vraagt wat de burgemeester op korte termijn kan doen die groeiende overlast tegen te gaan. Zij vraagt of dit probleem op haar radar staat en of daarvoor een plan van aanpak is.

De heer Simsek (DENK) vraagt of de fractie van de VVD softdrugs zoveel mogelijk wil ontmoedigen, gezien haar opvatting over overlastgevendende mensen op straat die onder invloed zijn.

Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat in Utrecht zones aangewezen zijn waar de gemeente handhaaft op alcoholmisbruik. Zij bevestigt dat de lokale overheid op excessen moet handhaven. Daarop is het ook mogelijk te handhaven.

Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn met in te gaan op een aantal ernstige veiligheidsincidenten van de afgelopen twee weken. Zij noemt de beschieting in de

90 Druiifstraat, de explosie bij Moos in Overvecht en de explosie op de tweede Westerparklaan in Leidsche Rijn. Dit doet iets met het veiligheidsgevoel van Utrechtse, zeker omdat de incidenten zich afspelen in gewone woonwijken. Haar fractie maakt zich daarover grote zorgen. Naast het plan ondermijnende criminaliteit terug te dringen, vindt haar fractie dat ook op de korte termijn acties ondernomen moeten worden. Zij vraagt wat de burgemeester daaraan kan doen. Zij vervolgt haar inbreng met in te gaan op Personeel & Organisatie. De inhuur van externen is gestegen vanwege het toegenomen ziekteverzuim onder het personeel. Zij vraagt de wethouder om een actieplan waaruit blijkt hoe zij het ziekteverzuim onder het personeel wil verminderen. Het gaat haar dan vooral om het percentage psychische klachten. De wethouder noemt in haar beantwoording van schriftelijke vragen voor de programmabegroting, een aantal oorzaken voor het ziekteverzuim. Problemen omtrent thuiswerk zijn op te lossen met een vaste teamdag op kantoor. In Q4 ontvangt de raad een brief over het actuele verloop van het ziekteverzuim en de externe inhuur naar aanleiding van vragen van de VVD in het vorige debat. Zij vraagt of de wethouder bereid is om daarin vooruit te kijken naar een actieplan Personeels-welzijn.

Mevrouw Van der Wilt (D66) is benieuwd of de VVD nu sowieso al een actieplan wil of dat zij wil afwachten op wat er uit de brief komt. Zij kan zich voorstellen dat de VVD eerst de brief afwacht en een plan opstelt als het nodig is.

110 **Mevrouw Meering** (VVD) krijgt ingefluisterd dat het beter is direct vooruit te kijken naar een actieplan.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat de raad deze brief gisteren heeft ontvangen, vlak vóór het debat over Financiën.

Mevrouw Meering (VVD) neemt dat ter kennisgeving aan. Zij vervolgt haar betoog met in te gaan op participatie. Het gaat dan vaak over de wijkplatforms en het gegeven dat die er nog niet in alle wijken zijn. Haar fractie heeft bij de Voorjaarsnota gevraagd of de gemeente actief kan inzetten op *elke wijk zijn eigen platform*. Die wens heeft haar fractie nog steeds. Inmiddels heeft haar fractie gesproken met een wijkcorporatie in de wijk Oost. Zij hebben hun werk toegelicht en opgemerkt niet erkend te worden door de gemeente. Zij vraagt de wethouder uitleg daarover en zij wil weten hoe de gemeente aankijkt tegen een corporatie. Hiermee rondt zij haar bijdrage af.

De heer Dekkers (GroenLinks) is er trots op dat dit college meer investeert in veiligheid. Hij ziet dat de groeiende stad steeds aantrekkelijker wordt, ook voor mensen met kwade intenties. Hij benadrukt dat het extra geld broodnodig is, zowel voor de aanpak op preventie als voor *voldoende investeren in handhaving*. De werkdruk is hoog voor de ambtenaren die de prestaties moeten leveren. Daarom is het nodig deze extra investering te doen.

130 Sinds kort is Utrecht gestart met een campagne tegen straatintimidatie. Die campagne heeft mooie resultaten. Straatintimidatie ondermijnt het algehele gevoel van veiligheid van vooral vrouwen in de stad. Niet alleen op een dag dat ze ermee worden geconfronteerd maar in hun hele leven. De heer Dekkers gaat in op de cijfers die hierover bekend zijn. GroenLinks verwacht een verandering teweeg te kunnen brengen met de aanpak gericht op de daders en niet op de weerbaarheid van slachtoffers. De aanpak moet wat hem betreft een veiliger klimaat in de stad teweegbrengen. Hij stelt dat veiligheid meer is dan wat op straat gebeurt.

Mevrouw Meerdling (VVD) is blij dat dit is opgenomen in de programmabegroting. Zij weet ook dat de burgemeester hiervoor meer geld had gewild. Zij gaf dat aan bij de coalitieonderhandelingen. Dat geld is niet toegezegd door het college. Zij vraagt wat de heer Dekkers daarvan vindt: had er niet meer geld moeten zitten bij de aanpak? **De heer Dekkers** (GroenLinks) zet uiteen dat wél veel meer geld is ingezet op veiligheid, zowel als het gaat om ondermijning als om handhaving. GroenLinks vindt dat belangrijk.

Mevrouw Meerdling (VVD) houdt vast aan haar inbreng. Er is geen gelabeld geld voor de aanpak van straatintimidatie vrijgemaakt. Zij vraagt waarom dit extra geld niet is gereserveerd.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat extra geld voor handhaving kwam nadat daar geld was weggehaald bij het coalitieakkoord. Een gedeelte is gerepareerd.

De heer Dekkers (GroenLinks) antwoordt dat er nu meer geld is bijgekomen voor handhaving.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt of er dan minder geld naar de veiligheid van vrouwen moet gaan, in de plaats van meer geld naar ondermijning.

De heer Dekkers (GroenLinks) benadrukt dat niet te hebben gezegd. Wel meer partijen hebben gezegd meer geld te willen voor het één of ander. Er is meer geld gekomen zowel bij de coalitieonderhandelingen als bij deze begroting. Hij vervolgt zijn betoog.

Veiligheid is meer dan wat er op straat gebeurt. Één op de 10 vrouwen van onder de 25 en één op de vijf volwassen vrouwen heeft wel eens seksueel geweld meemaakt. Veel seksueel geweld vindt plaats in de informele sfeer met iemand die het slachtoffer kent. De manier waarop het zich uit kan soms zo subtiel zijn, zo plotseling, zo onduidelijk en vaag dat het slachtoffer niet weet wat haar overkomt. Zo groeien generaties vrouwen met trauma's en met een onveilige band met seks en misschien zelfs met toekomstige partners. Omdat de cijfers zo hoog zijn voor vrouwen onder de 25, stelt GroenLinks enkele vragen aan het college.

Vorig jaar is veel aandacht besteed aan seksuele intimidatie in het onderwijs. De insteek was dat onderwijsinstellingen zelf verantwoordelijk zijn voor wat er met de studenten gebeurt. GroenLinks is van mening dat de gemeente zelf een grotere rol kan spelen en in moet spelen op de bewustwording van jongeren. Wat doet het college om consent bespreekbaar te maken onder studenten? Hij vraagt of het college bereid is om door te pakken en gesprekken te voeren met WO-, HBO- en MBO-instellingen en studentenverenigingen te faciliteren voor het actiever informeren over seksueel geweld, het aanpakken daarvan en het organiseren van gesprekken met studenten over veilige seks en grenzen.

Mevrouw Assen (PvdA) leest dit precies terug in het plan van aanpak straatintimidatie dat tot haar geluk heel erg gericht is op preventie. Dat is toch hetzelfde als wat GroenLinks nu wil?

De heer Dekkers (GroenLinks) pleit voor een actieve rol van de gemeente als het gaat om kwesties die zich voordoen in het onderwijs.

Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat de gemeente het plan van aanpak straatintimidatie heeft gemaakt nadrukkelijk gericht op preventie. Die zou de gemeente kunnen bekostigen om een en ander in het hoger onderwijs te voorkomen.

De heer Dekkers (GroenLinks) beperkt zich nu nadrukkelijk tot seksueel geweld op school of in huis of in de sfeer van bekenden.

Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat het bekend is dat hetzelfde type dader geweld pleegt zowel op straat als binnenshuis.

De heer Dekkers (GroenLinks) waagt dat te betwijfelen. Seksueel geweld in privé relaties komt veel meer voor, veel vaker dan doorgaans gedacht. Dan gaat het zeker niet altijd over hetzelfde type daders.

190 **Mevrouw Meerding** (VVD) merkt op dat goed in het plan van aanpak Straatintimidatie zijn opgenomen de inzet op goede voorlichting op scholen, hoe met elkaar om te gaan, wat de norm is. Daarmee is haar fractie blij. Zij poogt hiermee de heer Dekkers gerust te stellen.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) vraagt of GroenLinks het niet te ver vindt gaan dat de gemeenteraad zich gaat bemoeien met geweld achter de deur, terwijl er een goed preventief plan is. Moeten daarvoor geen professionals ingezet worden of ervaringsdeskundigen? Moet de raad de wethouder daarop afsturen?

200 **De heer Dekkers** (GroenLinks) bevestigt dat hij van mening is dat de professionals het werk moeten doen. Zo ook verwacht hij van de onderwijsinstellingen de professionele benadering. Zijn oproep is erop gericht de instellingen en de professionals te faciliteren.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) merkt op dat dat inderdaad ook gebeurd is met het Preventieplan.

210 **De heer Dekkers** (GroenLinks) vervolgt zijn inbreng met in te gaan op het sekswerk. Hij noemt het rapport van de commissie Sorgdrager met een aantal concrete aanbevelingen om het sekswerk in Utrecht opnieuw in te richten. Daarvoor is niet expliciet geld geregeld in de begroting, los van de bestaande potjes bij veiligheid en volksgezondheid voor sekswerk. Hij ziet daar een tekort. Zijn vraag aan het college is hoe het stadsbestuur dit gat gaat opvullen. Kijkt het bestuur van de stad bij het zoeken naar geld ook naar andere beleidsterreinen, niet alleen volksgezondheid maar ook naar EZ? Het gaat ook om het ondersteunen van kleine ondernemers en het gaat om werkgelegenheid.

Utrecht heeft naar het inzicht van zijn fractie een scherp inkoopbeleid. De toets bij de inkoop van producten en diensten, is ook gericht op eerlijke lonen, brede welvaart, eerlijke lonen, goede arbeidsomstandigheden en duurzaamheid. De heer Dekkers vindt dat logisch. Utrecht is een global goals gemeente spreekt daarmee zijn intentie uit rekening te houden met internationale ontwikkelingsdoelen.

220 Het inkoopbeleid van Utrecht is een van de belangrijkste middelen om economisch op die doelen te sturen. Hij merkt op dat daar toch iets misgaat. In Utrecht hangen talloze camera's van Chinese bedrijven die actief bijdragen aan de Oeigoerse dwangarbeid en uitroeiing. Uit nadere informatie blijkt dat het er veel meer zijn dan de 22. Hij vraagt hoe het mogelijk is dat de gemeente nog steeds gebruik maakt van producten die bijdragen aan mensenrechtenschendingen. Hij stelt dat er dan iets misgaat in het beleid. De meerderheid van de Tweede Kamer stuurt inmiddels aan op boycot van Chinese beveiligingscamera's in de openbare gebouwen en op straat. Hij stelt de volgende vragen aan het college: het college zou gesprekken voeren in de landelijke en de VNG-context om het gebruik van deze camera's uit te faseren. Hij vraagt hoe het daarmee staat. Hoe kan het inkoopbeleid van de gemeente Utrecht aangescherpt worden zo dat ook grove schending op het gebied van duurzaamheid en mensenrechten verderop in de supplyketen waarop het bestuur niet altijd evenveel zicht heeft, uit te sluiten zijn in de aanbesteding en inkoop en dat producten die het stadsbestuur zelf niet tegenkomt maar die wel in de stad gebruikt worden, bijvoorbeeld gefinancierd uit het Ondernemersfonds, aan dezelfde standaarden voldoen?

230

De heer Simşek (DENK) vindt het heel goed dat GroenLinks dit aankaart. Hij zal er straks ook iets over zeggen. Hij vraagt of GroenLinks het met DENK eens is over dat het internationaal recht leidend zou moeten zijn, kijkend naar het inkoopbeleid. Kan DENK GroenLinks aan zijn zijde vinden als het gaat om een motie over het toetsen aan internationaal recht van toekomstige aanbestedingen.

240 **De heer Dekkers** (GroenLinks) merkt op dat internationale normen over mensenrechten en Europees aanbestedingsrecht niet altijd in dezelfde richting wijzen. Hij zou het goed vinden wanneer gezocht wordt naar mogelijkheden om rekening te houden met de verschillende normen, en effectief beleid te ontwikkelen.

De heer Simşek (DENK) kent geen enkele internationale norm die genocide goedkeurt. Is GroenLinks het met hem eens dat internationaal recht nageleefd zou moeten worden door bedrijven waarmee Utrecht zaken doet?

De heer Dekkers (GroenLinks) houdt zeker de normen aan die de heer Simşek noemt. Er speelt dan nog wel een probleem met Europees aanbestedingsrecht.

250 **De heer Bos** (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat heer Dekkers spreekt over uitfasen van camera's. Dat betekent dat de gemeente Utrecht daarvoor moet betalen. Hij vraagt het voorstel van GroenLinks daaromtrent. Tegelijkertijd vraagt hij zich af of er meer producten zijn die mogelijk gemaakt zijn door partijen die onder druk staan of in een slaafse relatie met de ondernemer. Zou GroenLinks dan niet een groot onderzoek moeten doen naar de producten en diensten van welke de gemeente Utrecht gebruik maakt waarin dergelijke onverkwikkelijkheden spelen.

De heer Dekkers (GroenLinks) begrijpt hieruit dat ook Stadsbelang Utrecht van mening is dat het hier gaat om onverkwikkelijkheden en dat het inkoopbeleid gericht moet zijn op het zoveel mogelijk voorkomen daarvan. In ieder geval gaat het hier om een kwestie waarvan bekend is dat het speelt. Hij pleit ervoor dit in ieder geval aan te pakken. Wat zijn fractie betreft is het inkoopbeleid breder gericht op het voorkomen om zaken in te kopen die verbonden zijn met de aantasting van mensenrechten.

260 **Mevrouw De Vries** (Partij voor de Dieren) sluit zich aan bij de gestelde vragen. En zij sluit zich aan bij de inbreng van DENK.

De heer Dekkers (GroenLinks) vervolgt zijn inbreng in zijn termijn met in te gaan op participatie en het initiatief (Samen Stad Maken). Zijn fractie ziet in de begroting dat de gemeente serieus werk maakt van Samen Stad Maken, in de verschillende brieven die de raad in de afgelopen dagen heeft ontvangen, bijvoorbeeld over sturing op groei in balans, de gevolgen van aanpak voor Zuidpoort en de verschillende projecten zoals het Jaarbeurspleingebouw of Centrum Overvecht.

270 Zijn fractie maakt zich zorgen over de voortgang van Samen Stad Maken op de Utrechtse manier. Binnenkort bespreekt het bestuur dit in de commissie. Hij gaat voor nu in op een aantal punten.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat met Samen Stad Maken in relatie tot Zuidpoort de coalitie een keuze heeft gemaakt die geheel tegen de wens van de raad is en tegen de wens van de inwoners. Dat heeft zijns inziens weinig te maken met Samen Stad Maken. Hij vraagt of de heer Dekkers dat met hem van mening is.

280 **De heer Dekkers** (GroenLinks) bestrijdt die stelling. Goed kijkend naar het participatieproces en het participatieverslag, is zijn conclusie dat de meerderheid van de mensen zich uitgesproken heeft voor een knip en de minderheid zich heeft uitgesproken voor de variant met de fietsstraat.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat in een uitvoerig raadsdebat de conclusie is getrokken dat twee varianten zouden worden uitgewerkt. De coalitie heeft daarop gezegd dat toch niet te gaan doen. De variant werd gekozen die de wethouder voor

wenselijk achtte. Hij vindt dat het bestuur daarmee de inwoners voor gek houdt en dat dat niets te maken heeft met Samen Stad Maken.

De heer Dekkers (GroenLinks) antwoordt dat dit niet waar is. De coalitie heeft in zijn geheel gekozen voor het uitwerken van de variant die de meeste steun heeft. In de brief die recentelijk is ontvangen, is te lezen dat ook op dit traject de twee varianten zichtbaar gemaakt worden, maar dat uitgebreid gekeken wordt hoe door het betrekken van mensen te voorkomen is dat de uitwerking komt die op andere plekken in de stad gevolg heeft die het stadsbestuur en de bewoners niet willen.

De heer Van Steeg (CDA) constateert op basis van het uitvoerige debat in de raad dat de inwoners het gevoel hebben gehad dat hun stem wordt gehoord en dat serieus gekeken zou worden naar hun plannen. Daar is een streep doorheen gegaan met het nieuwe coalitieakkoord. Hij verbaast zich er over dat de heer Dekkers nu zegt dat de participatie heel erg goed gaat.

De heer Dekkers (GroenLinks) is het niet eens met de heer Van Steeg. De twee varianten die uitgewerkt zijn, zijn een mooi resultaat van een participatieproces. Beide varianten zijn verrijkt door participatie. Doorgewerkt wordt nu op de variant die de meeste steun heeft.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) geeft een voorbeeld van inbreng van GroenLinks in een ander participatieproces waarmee dat participatieproces teniet werd gedaan.

De heer Dekkers (GroenLinks) ziet om tijdswille af van een uitvoerig debat hierover.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) trekt dit iets breder. Hij vraagt of de 60 petitie's die in het afgelopen drie jaar zijn ingediend, waar men in meer dan de helft van de gevallen zeer ontevreden was over de wijze van afhandeling, voor GroenLinks aanleiding kan zijn om van mening te zijn dat het beter moet. Zou hij daardoor tot de overweging kunnen komen om met de afwikkeling van participatie anders om te gaan.

De heer Dekkers (GroenLinks) merkt op dat wanneer een groep een bepaalde uitgesproken mening heeft, dat niet altijd wil zeggen dat de raad of de gemeente dat punt moet overnemen; de kracht van participatie is rekening te houden met verschillende belangen en inzichten en er zoveel mogelijk voor zorgen dat ook de mensen met verschillende belangen en inzichten met elkaar in gesprek gaan.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) denkt dat zeker 90% van de mensen zegt zijn gelijk niet te hoeven, maar wel te willen dat hun alternatief goed wordt meegewogen, en soms wordt uitgewerkt. Hij vraagt of GroenLinks erkent dat het bij vele participanten niet gaat om het gelijk krijgen, maar dat het er vooral om gaat dat hun eigen alternatief zichtbaar wordt, uitgewerkt wordt, of in ieder geval ter dege beoordeeld.

De heer Dekkers (GroenLinks) deelt de conclusie niet van EenUtrecht dat het daarbij gaat om de meerderheid van de gevallen. Hij vindt dat het van belang is ervoor te zorgen dat mensen met verschillende inzichten en verschillende belangen kunnen praten over de verschillende alternatieven die zij inbrengen en dat dat vooral een gezamenlijk overleg moet zijn en dat het bestuur zich niet veel richt op een afzonderlijke groep die een alternatief voorstelt.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of GroenLinks van mening is dat de huidige programmabegroting niet echt serieus geld vrijmaakt om de participatie te verbeteren. Hij vraagt of GroenLinks wil meedenken over of dat nu wel mogelijk is.

De heer Dekkers (GroenLinks) wil op één punt meegaan. Hij ziet dat op dit moment participatie teveel gezien wordt als een taak van het organisatieonderdeel Wijken.

Volgens hem is participatie en initiatief een verantwoordelijkheid voor de hele organisatie. Wat hem betreft wordt in de hele organisatie meer capaciteit gestopt in

het aanpakken van participatie-initiatieven en ook van het programma Samen Stad Maken.

Hij vervolgt zijn betoog met de vraag aan het college hoe het denkt ervoor te zorgen dat Samen Stad Maken ook echt de verantwoordelijkheid is van de hele organisatie en dat alle onderdelen van de organisatie menskracht leveren voor de uitvoering van dat programma.

340 Hij ziet te weinig dat overgenomen moties bij het programma Samen Stad Maken ook daadwerkelijk worden uitgevoerd om samen met de stad tot aansturing en uitwerking te komen. Hij vraagt hoe het college dit wil vormgeven. Hij vraagt hoe het staat met de regiegroep met mensen uit de stad die sturing geven aan dit programma.

Hij merkt op dat een paar wijkplatforms goed functioneert. Bijna overal hebben wijkplatforms behoefte aan ondersteuning. In het verleden had de sociaalmakelorganisatie nadrukkelijk de opdracht om wijkraden te ondersteunen, onder meer bij het vinden van nieuwe leden en het organiseren van activiteiten als wijkraadplegingen. Hij vraagt of het college bereid is dit weer op te nemen in de taakstelling van de sociaalmakelorganisatie.

350 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vindt het een goede zaak dat heer Dekkers de wijkplatforms aanstipt. D66 stelde daarover vragen en vroeg het college in gesprek te gaan met de initiatiefnemers en hen te vragen waaraan zij behoefte hebben. Zou de heer Dekkers dit leidend willen laten zijn in een punt als *al of niet de ondersteuning van DOK*.

De heer Dekkers (GroenLinks) vindt het vanzelfsprekend dat de behoefte van de wijkplatforms leidend is. Aanleiding voor zijn punt was dat Wijkbureaus de ondersteuning nemen, en soms ook de voorzittersrol, van een wijkplatform. De heer Dekkers vindt dat een verkeerde taakverdeling tussen de gemeente en wijkplatforms. Wijkplatforms moeten wat hem betreft zelfstandig kunnen functioneren. Daarom vindt hij de ondersteuning van de sociaal makelaar wenselijk.

360 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vindt de mening van de heer Dekkers helder. Zij adviseert de heer Dekkers vooruitlopend op een nog te verwachten discussie in de raad beslissingen te nemen op het gebied van hoe sturend het stadsbestuur kan zijn als het gaat om wijkplatforms.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) kreeg de idee als was GroenLinks pleisters aan het plakken, sprekend over de wijkplatforms. Hij vraagt of GroenLinks bereid is om in het komend jaar serieus het ontwikkelperspectief van dergelijke platforms te bekijken. Hij refereert aan de inbreng van de VVD over het wijkcoöperatief in Oost. Zo weet hij dat er meer denkbeelden zijn bij de bewoners zelf.

370 **De heer Dekkers** (GroenLinks) bevestigt dat binnenkort bestuurlijk wordt gesproken over de evaluatie van de wijkplatforms en breder over participatie. GroenLinks heeft altijd gezegd dat de vormgeving van de participatie op buurt- en wijkniveau maatwerk moet zijn.

Hij vervolgt zijn betoog met in te gaan op de voorkeur van zijn fractie voor de versterking van de positie van wijkplatforms. De afspraken over de rol van het Wijkplatform in het Wijkakkoord Overvecht, vindt zijn fractie een mooi voorbeeld. Hij vraagt of het college bereid is om bij de buurtaanpak in verschillende buurten de wijkplatforms soortgelijke afspraken aan te bieden.

380 Al jarenlang is er een onderbesteding in het Initiatievenfonds. GroenLinks wil het maximum verhogen naar 35.000 euro per jaar voor de bijdragen aan vernieuwende initiatieven met de inzet van menskracht voor ten hoogste drie jaar. Hij vraagt of het

college de mogelijkheid ziet om het maximum voor deze aanvragen weer te verhogen nu er ruimte voor is gezien de onderbesteding.

De heer Van Steeg (CDA) ziet grote uitdagingen op het gebied van veiligheid. De VVD sprak over het nieuwe IVP dat binnenkort naar de raad gaat. De veiligheidssituatie verandert. Dat vraagt om een andere ambitieniveau. Het doet hem pijn aan de ogen steeds te lezen dat die ambitie gelijk moet blijven. De gemeente moet meer ambitie hebben en nagaan welke problemen er zijn en op ondermijning duidelijkere doelen stellen. Hij hoopt dat de burgemeester dit zal meenemen in het nieuwe veiligheidsplan.

In deze begroting wordt een deel van de handhavingscapaciteit vergeleken met die capaciteit uit de coalitieonderhandelingen. Hij vraagt in retorisch opzicht hoe dit zich verhoudt tot de uitdagingen in de stad. Zou het stadsbestuur daar niet een schepje bovenop moeten doen, gezien de actualiteit op het Bollendak, en in de rest van de stad. Hij krijgt hierop graag de reactie van de burgemeester.

Hij heeft het plan ontvangen van de burgemeester over straatintimidatie. Hij is er blij mee maar heeft wel enkele opmerkingen over de versnipperde verdeling van de gelden. Hij neemt aan dat dit afzonderlijk wordt besproken in deze commissie. Hij was verbaasd in de begroting te lezen dat dit onderdeel is van de brede Anti Discriminatie Agenda; hij weet niet anders dan dat dit gefinancierd wordt vanuit het budget voor Veiligheid. Hij vraagt wat het onder die post brengen, betekent. Hij krijgt hierop graag de reactie van de burgemeester.

Als het aan het CDA ligt, komt een extra aantal flexibele camera's in de stad, vooral om die in te zetten op momenten waarop het echt nodig is: koningsdag, demonstraties, et cetera.

De leges komen in alle commissies terug. Hij is het eens met de VVD als het gaat om horeca. Enkele vreemde sprongen worden in zijn ogen gemaakt als het gaat om bouwleges, vooral als het gaat om de financiering van het opkoopverbod met de administratieve lasten die dat met zich meebrengt. Het is een doorn in het oog van zijn fractie dat de leges op elektrische bootjes zo laag is. Wat zijn fractie betreft kunnen die worden verhoogd.

Met betrekking tot publieksdienstverlening en overhead zet de heer Van Steeg uiteen dat veel gesproken wordt over contact met de wijk in het coalitieakkoord, maar ook in de programmabegroting. Hij vindt dat erg belangrijk. Dan wordt vooral gehint op het aannemen van meer personeel. Wat hem betreft zit het niet alleen daarin maar ook in de zichtbaarheid van de gemeente, zichtbaarheid van ambtenaren in de wijken zo dat de inwoners ook ambtenaren ontmoeten. Daarnaast is wat hem betreft de slim melden app uit te breiden. Daarvan is een bredere app te maken, een Utrecht app zodat eenvoudiger in contact te komen is met inwoners.

Veel is al gezegd over wijkplatforms. Hij kan zich grotendeels daarbij aansluiten. Hij is het eens met heer Dekkers dat daarmee aan de slag gegaan moet worden. Daartoe zijn veel oproepen gedaan; hij hoopt dat het stadsbestuur dat gaat doen.

Gisteren is gesproken over het inhuurplafond en over de overhead. Hij ziet dat er enorm geïnvesteerd is in het personeelsbestand. Zijn fractie vraagt zich af in de huidige economische situatie in hoeverre de ambities van het college kunnen worden waargemaakt als het gaat om de woningmarkt, over mobiliteit en of de investering in de overhead nodig is. Aan de andere kant ziet hij een forse verhoging in het inhuurplafond; er wordt steeds meer ingehuurd. Ook zijn fractie vindt dat een probleem. Dit laat wat hem betreft zien dat het overal piept en kraakt. Hij vraagt of met een derge-

430 lijk hoog inhuurplafond de ambities van het stadsbestuur waar te maken zijn. Wat hem betreft zou dat met vast personeel moeten. Hij krijgt graag de reactie van de wethouder hierop.
Hij ziet dat het verschil in ziekteverzuim tussen de verschillende afdelingen groot is. Hij is benieuwd wat de wethouder daaraan gaat doen. Hiermee rondt hij zijn bijdrage af.

De heer Van Vliet (D66) gaat allereerst in op veiligheid en daarna op sekswerk. In het kader van veiligheid gaat hij in drugsbeleid. Hij merkt op dat de oorlog tegen drugs faalt. Dat vindt ook burgemeester Halsema. Nederland moet bereid zijn om te
440 decriminaliseren. Zijn fractie verwacht van zowel de wethouder als van de burgemeester dat ook Utrecht dit standpunt actief uitdraagt. Zijn fractie wil het initiatief nemen voor een Raadsinformatiebijeenkomst. Daarmee wil hij in samenspraak met fracties in deze raad concrete nieuwe stappen zetten naar een drugsbeleid waarin de volksgezondheid en preventie weer voorrang krijgen boven repressie.
De uitkomsten van de commissie Sorgdrager zullen in de komende maanden bestuurlijk worden besproken. Zijn fractie voorziet dat de middelen nog ter beschikking gesteld moeten worden. Hij hoopt dat dit ook het resultaat zal zijn van de debatten. Zijn fractie geeft gehoor aan de oproep van de commissie Sorgdrager er vaart achter te zetten.

450 **Mevrouw Van der Wilt (D66)** gaat in op inclusie en diversiteit. Zij stelt dat maatschappelijke onvrede een vruchtbare grond is voor tweedeling en verdeling. Dat geldt ook voor Utrecht. De kans bestaat dat wanneer het bestuurlijk niet wordt opgelegd, gevallen van discriminatie en racisme toenemen, terwijl Utrecht een mensenrechtenstad is die zich inzet voor inclusie en diversiteit. 17% van de inwoners voelde zich in 2021 gediscrimineerd; dat percentage neemt toe. Haar fractie vindt dat een probleem omdat Utrecht geen stad kan en mag zijn waar ook maar één inwoner zich buitengesloten voelt. Zonder een concrete doelstelling vermindert de kans op het halen van resultaten; dit is wat haar opvalt in de programmabegroting. Haar fractie is benieuwd
460 naar de daling die de wethouder beoogt. Hoe kan het college die verwachting onderbouwen met doelstellingen of met concrete acties? Zij vraagt of de wethouder kan toezeggen deze doelstellingen en concrete acties in het in 2023 verwachte plan concreet te beschrijven.

Mevrouw Van der Wilt gaat in op participatie in de stad en in de wijk. Zij ziet toeneemende spanningen tussen de scherpere keuze in het belang van de toekomst en voldoende draagvlak creëren in de stad. Duidelijk moet gemaakt worden waar leiderschap en echte zeggenschap elkaar soms bijten, maar vooral waar ze elkaar kunnen versterken. Een fundamenteel debat daarover is wat haar betreft stap één. Zij kijkt uit naar het commissiedebat daarover in november, geagendeerd met een grote commissiemeerderheid. Voorwaardelijk aan dat debat is of er voldoende middelen en
470 menskracht zijn voor het realiseren van de ambities. Haar fractie maakt zich daarover zorgen. De meest recente participatiebrief bevestigt het beeld dat de ambities soms dreigen te verzanden terwijl de verwachtingen in de stad hoog zijn. Zij vraagt hoe het college dit ziet. Zij vraagt of het college richting de Voorjaarsnota een plan kan presenteren waarin duidelijk wordt geschetst welke aanvullende financiën nodig zijn voor het realiseren van de ambities op participatie over de verschillende beleidsterreinen en afdelingen heen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt wat hij zojuist hoorde heel goed klinken. Hij gaat daarin graag mee. Hij vraagt of D66 ook met de gedachte speelt dat een goed ver-
480 haal ook geld kost en dat daar naar gezocht moet worden. Hij noemt een bedrag van 294.000 euro in dit verband.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vermoedt dat de heer Dijkstra straks zal toelichten waar dit bedrag vandaan komt. Zij bevestigt te denken dat aanvullende middelen nodig zijn. Zij kan hieraan nog geen prijskaartje hangen. Zij vindt ook lastig om het college de opdracht te geven een bedrag vrij te maken. De vraag is of het stadsbe-
stuur uitkomt met de bestaande middelen. Of zit het probleem niet in de middelen? Zij wil daarom eerst de reflectie van het college.

Ze gaat vervolgens in op de ambities op wijkgericht werken en de gebiedsakkoorden.

Haar fractie ziet graag dat voldoende wordt geleerd van de aanpak Samen voor
490 Overvecht en hoe de input voor de verschillende gebiedsakkoorden ook echt vanuit de wijk komt. Zij ziet dat een bottom-up-aanpak nodig is waarin de wijkbewoners echt betrokken zijn. De stad heeft niet meer procesmanagers nodig wat haar betreft, nieuwe geldstromen of pilots die zwaar afhankelijk zijn van gemeentelijke aansturing. Zij vraagt of de wethouder deze opvatting deelt. Zij vraagt of het college wil toezeg-
gen in te zetten op het bereiken van inwoners die het het moeilijkst hebben en die de overheid mogelijk juist het meest wantrouwen.

De heer Dekkers (GroenLinks) is het er over eens dat het stadsbestuur moet leren van Overvecht. Hij verbaast zich erover dat het stadsbestuur zich niet moet richten op het verkrijgen van meer geld van andere overheden. Hij gaat ervan uit dat het
500 bestuur blij is met het geld dat voortkomt uit de gemaakte deal.

Mevrouw Van der Wilt (D66) antwoordt dat het een het ander niet bijt. Zij is blij dat voor Samen voor Overvecht heel veel energie is vrijgekomen. Haar vraag komt voort uit het opkomend besef bij de inwoners dat het hún wijkaanpak is. Zij wil niet nu eerst kijken naar meer geld en meer mensen, maar vooral naar hoe dit echt iets van de wijk kan worden. Daarop zit haar appel.

Zij vraagt of de wethouder kan toezeggen nog voor de start met de Gebiedsakkoorden in Q2 een startnotitie te presenteren over de insteek en kaders van de wijkaanpak waarbij ook aandacht is voor de aandachtspunten die zij hierbij noemde.

Wanneer hierover nog een brief komt, vraagt zij dit daarin mee te nemen; dit is haar
510 zorg en tegelijkertijd een kans.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) gaat in het kader van veiligheid in op de klimaatcrisis. Extreme weersomstandigheden veroorzaken onveilige situaties. Dat is vaak genoeg te zien in het nieuws. In de toekomst is daarop beter te anticiperen dan nu gebeurt, ook als het gaat om beleid. De signalen zijn er. Zij vraagt de burge-
meester of zij het verband herkent tussen veiligheid en klimaatverandering. Neemt zij dit mee in het veiligheidsbeleid?

Over de veiligheid voor dieren merkt zij op dat loslopende honden de veiligheid van wilde dieren in gevaar brengen. Haar partij blijft het verzoek ontvangen uit de stad
520 voor bordjes op locaties waar honden aangelijnd moeten blijven. Met die bordjes wordt de drempel voor sociale controle ook verlaagd en is de situatie voor iedereen duidelijk. Zij vraagt het college op handhaving in te zetten. Niet overal komen handhavers, onder meer buiten de bebouwde kom, nog wel in de stad. Handhavers blijken vaak niet op de hoogte te zijn van de regels rondom loslopende honden. Zij vraagt of de burgemeester het eens is met haar partij dat deze situaties niet wenselijk zijn. Zij vraagt of de burgemeester kan toezeggen werk te gaan maken van

het plaatsen van bordjes. Kan zij toezeggen te gaan zorgen voor groene BOA's in de gebieden buiten de bebouwde kom waar honden vaak loslopen? Zij vraagt of ze kan toezeggen ervoor te zorgen dat de handhavers echt gaan handhaven op die loslopende honden. Krijgt zij hierop geen toezegging, zal haar partij moties hierover indienen.

Ze gaat verder niet in op de Chinese camera's; zij sluit zich aan bij de inbreng van DENK en GroenLinks. Zij heeft over Inkoop een bredere vraag: zij vraagt waarop het college het inkoopbeleid stoelt: op prijs, op duurzaamheid, op sociale omstandigheden of op alle global goals. Zij krijgt hierop graag een reflectie. Zij kijkt uit naar de antwoorden op haar vragen over de eiwittransitie die zij in de vergadering vanochtend stelde.

Binnenkort zal gesproken worden over het rapport van de commissie Sorgdrager. Zij merkt daarover op dat het van belang is op te houden met stigmatisering van sekswerkers. In de programmabegroting wordt op verschillende plaatsen geschreven over prostitutie, waar op andere plekken wel het woord sekswerkers wordt gebruikt. Zij vraagt het college vanaf nu overal te spreken van sekswerk en sekswerkers en dat aan te passen in de beleidsstukken.

Mevrouw Assen (PvdA) sluit zich hemaal aan bij de laatste woorden van mevrouw De Vries.

Ook haar fractie is blij met het plan tegen straatintimidatie. Om het onderwerp hoog op de agenda te krijgen is vanuit haar fractie met andere partijen hard campagne gevoerd. Zij stelt dat iedere Utrechters zich op straat veilig moet voelen in haar stad. Dat wordt in de raad breed gedeeld. Bij een eerdere bespreking was er de zorg dat er budget moet zijn om dit serieus aan te kunnen pakken. De hamvraag is dan nu wat met het beperkte budget mogelijk is. Is dit goed uitvoerbaar met het bestaande budget? Of is meer nodig om dit succesvol te laten zijn? Zij denkt daarbij vooral aan de preventie onderdelen.

Met betrekking tot handhaving zag zij vorige week dat de raad vaak vraagt om meer handhaving. Haar fractie maakt zich daarover wel eens schuldig. De capaciteit wordt niet groter wanneer om die handhaving wordt gevraagd, zeker niet wanneer de raad ook vraagt de kennisgevingstermijn voor manifestaties op 24 uur te houden. Daarvan is de PvdA een groot voorstander, maar zij ziet in dat het schuurt met de capaciteit. Welke consequenties hebben deze besluiten op het gebied van capaciteit? Wat is nodig om dit op te lossen?

Zij sluit zich aan bij de punten die zijn gemaakt over de Chinese camera's.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) gaat in op diversiteit en inclusie:

Utrecht maakte haars inziens in februari terecht excuses voor het slavernijverleden van de stad. Zij ziet dat er budget is voor 2022 en 2023. De stad heeft zich ook uitgesproken over de structurele plek in het beleid van het slavernijverleden die ook op de langere termijn aandacht verdient. Zij vraagt hoe het college dit gaat doen. Zij vraagt of dit ook een vervolg krijgt in de brede Inclusieagenda.

Zij kijkt uit naar die Agenda. Ondertussen zijn er de bestaande agenda's. De Regenboogagenda loopt binnenkort af. Haar fractie vindt een evaluatie ontbreken en een voortgangsrapportage van het huidige beleid. Zij memoreert dat de laatste update voor de raad ruim een jaar geleden is ontvangen. Zij vraagt wanneer de nieuwe te verwachten valt. Zij vraagt of bij het opstellen van de Inclusieagenda de evaluatie

meegenomen wordt van het eerdere beleid. Zij ziet vaak dat er vooral vooruit gekeken wordt. Zij krijgt hierop graag een toezegging.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) legt de vraag voor of de Regenboogagenda op te nemen is in de Inclusieagenda. Hij vraagt hoe de PvdA dit ziet.

580 **Mevrouw Raaijmakers** (PvdA) verwacht dat dat gaat gebeuren met die brede Inclusieagenda. Zij waakt ervoor dat vergeten wordt wat in de afzonderlijke agenda's is gedaan. Zij beseft dat de Regenboogagenda opgenomen gaat worden in de Inclusieagenda. Zij roept ertoe op te leren van wat gedaan is in de Regenboogagenda.

Zij vervolgt haar betoog in haar termijn met in te gaan op voorlichting op scholen. Zij merkt op dat onlangs diverse raadsleden een gesprek voerden met scholieren verbonden aan CSA's op scholen. Zij deelden pijnlijke ervaringen over buitensluiten, niet begrepen worden, en zich onveilig voelen. Dat mag niet in Utrecht. Haar fractie vindt dat het tijd wordt voor een volgende stap: zij stelt voor die voorlichting structureel te maken en niet langer vrijblijvend. Hoe ziet de wethouder dit? Hoe spreekt zij scholen
590 er nu al op aan? Dat punt stond in de Regenboogagenda. Zij verneemt van scholen dat ze dit moeilijk vinden. Hoe kan het stadsbestuur de scholen helpen dat ze dit gaan doen? Het zou goed zijn wanneer dit een plek in de Utrechtse Onderwijsagenda krijgt.

Met betrekking tot diversiteit vraagt zij hoe het staat met de gesprekken over controversiële straatnamen. De wethouder heeft eerder toegezegd het gesprek hierover aan te gaan. Uit de antwoorden op schriftelijke vragen onlangs bleek dat niet het geval te zijn. Zij krijgt hierop graag de toelichting van de wethouder.

Namens haar collega Van der Zweth gaat zij in op participatie; zij stelt dat participatie niet goed genoeg gaat en dat er een stapje bij moet. In het coalitieakkoord gaat het
600 over zeggenschap en tegenmacht organiseren. Zij vraagt hoe het college dat gaat doen; wat is de stip op de horizon? De recente voortgangsbrief is erg terughoudend. Haar fractie zoekt concrete doelen rondom tegenmacht en burgerberaad, de versteviging van wijkplatforms. Welke doelen heeft de wethouder? Zij sluit zich aan bij het eerdere punt dat D66 maakte om de kosten die daarbij horen inzichtelijk te maken. Zij vindt dat de hoge ambities horen bij een G4-stad.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) gaat in op de straatnamen. Hij vraagt hoe de PvdA dit ziet. Wat zou de gemeente moeten doen?

610 **Mevrouw Raaijmakers** (PvdA) antwoordt dat het stadsbestuur bij het vaststellen van de Anti DiscriminatieAgenda hierover gesproken heeft, dat dit in ieder geval iets is om het gesprek over aan te gaan. Een jaar geleden riep haar fractie op hierover niet te zwijgen. Nu bleek in antwoord op schriftelijke vragen dat wel gezwezen is. Hiermee rondt zij haar betoog af.

De heer Maas (VOLT) sluit zich aan bij de inbreng van mevrouw De Vries over sekswerk.

Hij vindt de programmabegroting tegenvallen als het gaat om de lokale democratie. Hij leest bij Bewoners en Bestuur dat de Utrechter centraal staat dat iedereen zich gehoord, gezien en begrepen voelt. Dat is de laatste tijd niet zo gelukt, blijkt uit enkele recente voorbeelden. Hij wacht dan ook nog op een rapport van de Rekenkamer
620 daarover. Hij mist op dit vlak de ambitie van de coalitie om hierin echt te investeren met echte maatregelen en met echt geld. Hij noemt als voorbeeld doelstelling 3 Utrechtse zijn actief en oefenen invloed uit, waarvan hij de tekst nogal kort vindt. Op

basis van de hoeveelheid tekst concludeert hij dat er meer inspanning gaat naar informatievoorziening dan naar *Utrechters Actief en invloed uitoefenen*.

Hij leest dat Utrechters graag willen meedenken, meepraten en meebeslissen over het beleid. Bewoners in Utrecht Noordwest maakten de raadsleden duidelijk dat ze in the lead wilden zijn over de plannen die daar uitgevoerd worden. Hij ziet daarvoor voldoende mogelijkheden.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt of VOLT voorbeelden kan noemen van echte acties en echt geld die hij mist.

De heer Maas (VOLT) noemt de concrete uitwerking van het klimaatberaad, of de uitwerking van een aantal soortgelijke plannen. Dan moet het veel verder gaan dan alleen het luisteren naar burgers.

Mevrouw Van der Wilt (D66) merkt op dat daaraan nu gewerkt wordt. Zij zoekt naar het extra's in de inbreng van de heer Maas om hem te kunnen begrijpen.

De heer Maas (VOLT) mist het concreet benoemen van hoe participatie in te richten. Het verhaal gaat over informatieverstrekking, over praten en over luisteren, maar niet over het daadwerkelijk veranderen van hoe in deze stad met participatie om te gaan, hoe burgers in the lead te kunnen laten, en hoe daarop verandering is in te zetten.

Dat mist hij.

Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn. Hij complimenteert de burgemeester in het kader van veiligheid met de aanpak van de situatie rond het Bollendak. Hij vraagt zich wel af hoe lang dat nog kan duren en wat dat betekent voor het budget en of dat elders in de stad ook zal plaatsvinden, zoals op het Lucas Bolwerk wat dat betekent voor de capaciteit en het budget voor de lopende en volgende jaren.

Voor wat betreft het terugbrengen van de capaciteit bij toezicht in de nacht in het begin van de week, heeft zijn fractie begrip voor dat besluit. Hij vraagt de burgemeester nadrukkelijk het effect daarvan te monitoren en uiterlijk na een jaar na ingang van de maatregel te evalueren en het resultaat daarvan met de raad te delen.

In het verleden stelde zijn fractie mondelinge vragen over de wenselijkheid van een lobbyregister in de stad. De antwoorden van de burgemeester waren duidelijk, maar niet geheel naar tevredenheid van zijn fractie. Hij vraagt of de burgemeester kans ziet dat op te zetten: hij wil in navolging van Terrial in Madrid, een duidelijk en transparant bestuur van de stad, waarbij lobbyen kan maar wel in de openbaarheid.

Gisteren is gesproken over uitvoeringskracht, gezien de ambities van de gemeente. Nu is het college van plan een flink bedrag te gaan investeren in een eigen ombudsman. Hoe sympathiek hij dat plan ook vindt, kost het wel veel geld. Hij doet de suggestie dit bedrag te reserveren voor het verbeteren van de uitvoeringskracht en in het bijzonder van de klachtenafhandeling. Of misschien dat geld te gebruiken om meer met burgers in gesprek te gaan en mee te laten praten en zo aandacht te schenken aan de preventie van klachten.

Mevrouw Van der Wilt (D66) merkt op dat gezegd is de middelen te investeren in de ombudsman en ook in de eerstelijns klachtenafhandeling. Zij merkt op dat de ombudsman voortkomt uit een grote raadsmeerderheid. Zij vraagt hoe de heer Maas daarop reflecteert.

De heer Maas (VOLT) beseft niet tegen een raadsmeerderheid te kunnen ingaan; dat was ook zijn plan niet. Dat neemt niet weg dat hij daarover wel een mening heeft. Zijn fractie denkt dat de Nationale Ombudsman zijn werk goed doet. Hoewel zijn fractie de plannen heel sympathiek vindt, beseft zij ook dat er nog veel te doen is aan de voorkant daarvan. Hij legt de vraag voor of die zaken wellicht beter naar voren te

halen zijn en dat geld te gebruiken om echt met burgers in gesprek te gaan zodat ook die gevoelens over onvrede afnemen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) stelt dat de ombudsman soelaas biedt aan mensen die een probleem hebben met de overheid. Hij vraagt of VOLT inziet dat de Ombudsman zeker als het gaat om de lokale democratie een cruciale functie kan vervullen. Hij zou het spijtig vinden wanneer VOLT dat ter discussie stelt.

De heer Maas (VOLT) denkt dat de heer Dijkstra de functie van Ombudsman bedoelt. Die functie juicht zijn fractie op zich toe. Hij tekent daarbij aan dat het veel geld kost om dat zelf te doen. Met dat geld zijn ook heel veel andere dingen te doen. Hij plaatst daar een vraagteken bij. Hiermee beschouwt hij zijn bijdrage als afgerond.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) gaat in op participatie. Zij leest in de programmabegroting dat de gemeente doorgaat met online participatie. Haar fractie is daar blij mee. Zij ziet dat als een laagdrempelige manier om bewoners mee te laten beslissen over keuzes die hen aangaan. Zij ziet daarin wel veel onbenutte kansen. Concreet zet Student & Starter in op zaken als Polls, waarbij burgers met één klik op de knop kunnen stemmen op verschillende opties in concrete situaties zoals de inrichting van de buurt of wijk. In dit kader noemt zij ook de Pitch Podia; waar bewoners een nieuw plan voor de stad kunnen presenteren.

De heer Maas (VOLT) vraagt naar de gedachten van de fractie van Student & Starter over de mensen die daarvan gebruik maken.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) spreekt nu over de invulling van online participatie. De programmabegroting vermeldt ook online participatie. Haar fractie is daarvan voorstander. Het zal aantrekkelijk zijn voor vooral de jongere generatie. Dat neemt niet weg dat in algemene zin online participatie mooie kansen biedt. De organische vorm van participatie moet wat haar betreft zeker niet uit het oog verloren raken.

De heer Maas (VOLT) vroeg het omdat juist bij Noordwest de inwoners zo ontevreden waren over dit soort vormen van participatie. Daarbij doen vooral de usual suspects mee in participatietrajecten. Juist de bewoners die in de oude wijken wonen, voelen zich niet gehoord, bijvoorbeeld bewoners met een migratie achterstand die niet meedoen met een dergelijke activiteiten. Het zijn zijns inziens juist dit soort middelen die ook het gevoel van *niet gehoord worden* versterken.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) pleit niet voor uitsluitend focussen op online participatie. Zij beschouwt dat als een middel om te gebruiken om participatie laagdrempeliger te maken. Daarbij is het nog steeds mogelijk om de buurt in te trekken om naar de mening van de inwoners te vragen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) oppert dat Student & Starter mogelijk doelt op experimenten in Amsterdam waar mensen online kunnen stemmen op initiatieven die burens hebben gedaan en die zij zelf op het web publiceren.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) merkt op dat dat een goede aanvulling kan zijn. Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn met op te merken dat zij een aantal mooie kansen ziet voor online participatie. Zij spreekt hierover graag door op een later moment. Zij verneemt graag van de wethouder of zij wil toezeggen deze kansen te benutten in de invulling van online participatie.

Op het gebied van participatie wil Student & Starter ook graag experimenteren met kinderdemocratie waarbij de gemeente de mening van basisschoolkinderen meeneemt in kindspecifieke beslissingen. Zij ziet die graag bij de G1000 bijeenkomst waarvoor bewoners vanaf 12 jaar geselecteerd worden om hun mening te geven

over een bepaald onderwerp. Zij verneemt graag van de wethouder of die punten mee te nemen zijn in hoe de gemeente Utrecht invulling geeft aan participatie.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) wordt enthousiast bij deze inbreng over kinderen. Hij tekent aan dat op veel basisscholen en middelbare scholen de leerlingenraden heel gebrekkig functioneren. Niet alle schoolbesturen nemen Ouderraden en Leerlingenraden serieus. Hij oppert de gedachte als gemeente daarop aandacht te vestigen. Hij vraagt wat Student & Starter daarvan vindt.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) vindt dat kinderen moeten kunnen meedenken over de invulling van de stad.

Haar fractie is blij met de komst van het rapport van de commissie Sorgdrager en ziet zich als bestuur graag met de adviezen die zijn gegeven hard aan de slag gaan.

Veilig sekswerken met weinig beperkingen, gemakkelijker regelgeving, en het tegengaan van stigmatisering vindt Student & Starter belangrijk. Zij ziet graag hoe die adviezen tot de uitwerking komen in de stad. Haar fractie sluit zich aan bij het ingebracht punt in dit kader van de Partij voor de Dieren.

Te zien is dat ingezet wordt op het tegengaan van straatintimidatie in het actieplan Straatintimidatie. Zij ziet een steeds grotere focus op de veroorzaker, inplaats van op de persoon die hiermee te maken krijgt. Ook andere vormen van sociale veiligheid vindt zij belangrijk om mee te nemen in de programmabegroting. Zij ziet punten waaraan het stadsbestuur kan werken. Zij noemt in dat licht het werken aan een veilige omgeving voor wat betreft evenementen voor minderheidsgroepen. Zij vraagt de wethouder ondernemers die aan de slag willen met evenementen voor minderheidsgroepen, te helpen door een actieve ondersteuning en actieve houding aan te nemen bij het proces van vergunningsaanvragen.

Ook binnen verenigingen is sociale veiligheid van groot belang. Vorige maand ondertekenden 102 verenigingen de intentieverklaring van Vidijs waarmee zij beloven de sociale veiligheid binnen de vereniging te verbeteren. De gemeente geeft daar ook invulling aan in het actieplan. Zij ziet graag een evaluatie van de samenwerking met verenigingen en onderwijsinstellingen.

Er zijn nu nieuwe termen als *de veroorzaker* en *de persoon die te maken krijgt met straatintimidatie* in de sociale veiligheid. Die termen worden nog niet overal gebruikt. Zij vraagt de burgemeester die begrippen overal te hanteren.

Zij sluit zich aan bij het punt van D66 over drugs. Haar fractie agendeert graag mee voor de invulling van de Raadsinformatiebijeenkomst.

De heer Simsek (DENK) brengt in herinnering dat zijn motie *aanvullend onderzoek naar slavernij verleden van Utrecht* aangenomen is. Sinds 8 juni 2021 heeft zijn fractie er niets meer van vernomen. Hij vraagt of de wethouder kan aangeven op welke termijn de raad hierover meer kan verwachten en of de wethouder de raad kan informeren over de financiering van het onderzoek in de begroting. Hij krijgt hierop graag een reactie.

De extreemrechtse anti islam beweging Pegida heeft in Rotterdam een actie aangekondigd korans te gaan verbranden. Vandaag kondigde Pegida aan dit ook in Den Haag te gaan doen. Zijn partij verwierpt deze schoffering van de gehele moslimgemeenschap. Wat hem betreft is in Utrecht geen plaats voor een dergelijke actie. Hij vraagt of de burgemeester dat standpunt deelt. Hij vraagt of de burgemeester bereid is om alles in het werk te stellen om een dergelijke actie te verbieden. Hij krijgt graag een toezegging van de burgemeester. Hij wil voorkomen dat Utrecht een podium wordt voor extreemrechtse groeperingen.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) vraagt hoe deze oproep in verhouding staat tot het demonstratierecht.

770 **De heer Simsek** (DENK) benadrukt dat hij het demonstratierecht een groot goed vindt. Dat neemt niet weg dat grenzen zitten aan de uitoefening van het demonstratierecht. Eerder is een proactieve houding van de raad gezien om alle wettelijke middelen aan te grijpen een demonstratie tegen abortus te verbieden op de stoep van een abortuskliniek en met bepaalde materialen, zoals het lopen met foetussen. Hij herhaalt zijn oproep aan de burgemeester en attendeert haar op de vele moslims in Utrecht die zich onveilig voelen.

Hij gaat in op de onderdrukking van de Oeigoeren. Eerder stelde zijn fractie mondelinge vragen over de aanwezigheid van de zogenaamde spionage camera's van Chinese makelei. Uit de antwoorden op vragen blijkt dat ook in Utrecht camera's hangen die worden gebruikt voor de onderdrukking van en de genocide op
780 Oeigoeren door de Chinese staat. DENK vindt het onacceptabel dat de gemeente Utrecht bijdraagt aan dergelijke grove misdaden tegen de menselijkheid. Het college heeft naar aanleiding van de mondelinge vragen van zijn fractie, aangegeven dat op dit moment onvoldoende wettelijke gronden zijn om Chinese camera's te weren. Wel kan de gemeente extra veiligheidseisen stellen aan beveiligingscamera's zo dat camera's uit China daaraan niet meer voldoen bij een nieuwe aanbesteding. Als voorbeeld noemt hij Schiedam waar het gelukt is die camera's van die bedrijven in de ban te doen. Hij krijgt hierop graag een toezegging als het gaat om zijn wens dit ook in Utrecht zo te doen.

790 Hij zou graag willen dat in toekomstige aanbestedingstrajecten bedrijven die aantoonbaar bijdragen aan het schenden van het internationaal humanitair recht, zoals het plegen van oorlogsmisdrijven, te weren zijn van gemeentelijke aanbestedingstrajecten. Ook hierop krijgt hij graag een toezegging. Hiermee rondt hij zijn bijdrage af.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) merkt op dat als de in deze bespreking genoemde kerntaken goed worden ingevuld, het stadsbestuur voor een stad zorgt waar mensen zich prettig voelen, zich thuis voelen, en zich veilig voelen. Voor zijn fractie hangen veiligheid en goed bestuur nauw samen. Dit vraagt om een continue investering. Zijn fractie is blij te zien dat deze inspanningen leiden tot resultaten; sinds het
800 peiljaar 2018 is Utrecht veiliger geworden. Voor zijn fractie geldt op het gebied van veiligheid het adagium *hard waar het moet, zacht waar het kan*.

Hij begint met het zachte. Het antwoord op de vraag naar veiligheid is wat zijn fractie betreft voor een groot deel te vinden bij de inwoners zelf. Dit vergt een investering vanuit de gemeente in de cohesie van de stad. Mooi voorbeeld daarvan is de buurtpreventie via een buurtbewonersapp. Hij ziet op de website van de gemeente dat daaraan handvatten geboden worden.

Een aanvulling daarop is het buurtpreventiebord. Hij merkt op dat die preventieve maatregel niet genoemd wordt op de website van de gemeente. Hij vraagt of de gemeente de bewoners hierbij beter kan helpen, zo dat zij zelf meer kunnen doen om
810 het in hun buurt samen veiliger te maken en te houden. Hij krijgt hierop graag de reactie van de burgemeester.

Deze investering zorgt er wat hem betreft voor dat in Utrecht ook echt samengeleefd wordt en dat de inwoners naar elkaar omzien, en voor elkaar zorgen. Hij vindt een samenleving waar iedereen zich gezien voelt en waar iedereen perspectief heeft op gelijke kansen, een slechte voedingsbodem voor criminaliteit. Programma's als

Utrecht zijn we Samen, de Anti DiscriminatieAgenda en de uitstapprogramma's voor de prostitutie, noemt hij daarbij belangrijke handvatten. Zijn fractie draagt dit type initiatieven een warm hard toe.

820 Zijn fractie kreeg ook te horen dat mensen bij het Overweeghuis en bij de gemeente van het kastje naar de muur worden gestuurd wanneer het gaat om subsidies en regelgeving die op hen van toepassing zijn. Hij vraagt of het juist is dat wethouder Eerenberg contact met hen heeft opgenomen. In hoeverre is het mogelijk voor de wethouder maatwerk te bieden. Essentieel voor de effectiviteit van deze preventieve maatregelen noemt hij het vertrouwen.

Mevrouw Nolten (Bij1) hoorde zojuist mevrouw De Vries een sterke oproep doen aan het college om de term sekswerkers en sekswerk te hanteren in plaats van prostitutie. Zij vraagt of de ChristenUnie zich daarbij kan aansluiten.

830 **De heer Van Bergen** (ChristenUnie) wil niet terechtkomen in een semantische discussie. Hij ziet overlap en een duidelijk verschil tussen beide termen. Wanneer gesproken wordt over prostitutie wordt iets anders aangeduid dan wanneer gesproken wordt over sekswerk.

Mevrouw Nolten (Bij1) is het daarover niet eens met hem. Zij merkt op dat sekswerkers dat zelf ook niet aangeven. Zij vraagt of de heer Van Bergen de mening van de sekswerkers leidend vindt zijn.

840 **De heer Van Bergen** (ChristenUnie) ziet het definiërende verschil tussen beide termen dat in het geval van prostitutie er sprake is van uitbuiting in de brede zin van dat woord. Bij sekswerk is meer sprake van een vrijwillige basis. Wanneer hij spreekt over uitstapprogramma's in de prostitutie, richt hij zich specifiek op de mensen die zich niet thuis voelen in deze sector en daarom willen uitstappen. Daarbij is sprake van onvrijwilligheid. Om die reden spreekt hij van prostitutie.

Mevrouw Nolten (Bij1) vindt deze uitspraak al behoorlijk stigmatiserend en kwalijk.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) is het daarmee niet eens.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) merkt op dat heer Van Bergen over semantiek spreekt. Zij wil de heer Van Bergen daarbij helpen. *Prostituee* komt uit de Franse taal. Dat betekent zo ongeveer dat iemand beschikbaar wordt gesteld voor seks. Zij vraagt of de ChristenUnie deelt dat sekswerk een legaal beroep is. Zij sluit zich aan bij de fractie van Bij1 dat prostitutie een stigmatiserend woord is door uitbuiting op die manier een op een in verband te brengen met een legaal beroep. Zij opert de idee om dan te spreken van een aanpak tegen uitbuiting.

850 **De heer Van Bergen** (ChristenUnie) handhaaft zijn uitleg van het verschil tussen de beide termen. Er valt iets te zeggen over uitbuiting. Daar valt het onder. Dit is nader gespecificeerd in de overkoepelende term uitbuiting.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) vraagt of de heer Van Bergen het met haar deelt dat het koppelen van uitbuiting aan een legaal beroep, namelijk sekswerk, stigmatiserend werkt.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) koppelt uitbuiting aan onvrijwillig in dit beroep zijn en de wens hebben uit te stappen.

De voorzitter ziet veel gegadigden om zich in deze discussie te mengen. Hij kijkt naar de klok. Hij begrijpt dat dit een gevoelig en belangrijk onderwerp is.

860 **De heer Maas** (VOLT) vraagt de heer Van Bergen wat hij tegen het woord sekswerk heeft.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) voorziet het debat over de commissie Sorgdrager over vier weken. Een groot deel van dit gesprek is door te verwijzen naar dat debat. Hij kan zich voorstellen dat dan ongeveer over hetzelfde gesproken wordt.

Hij vindt de term sekswerk in uitstapprogramma's misleidend omdat hij daarin het element mist van berokkend leed in geval van onvrijwilligheid.

Mevrouw Assen (PvdA) begrijpt uit deze uitleg van de ChristenUnie, dat prostitutie dan nooit meer over het totaal van het beroep kan gaan.

870 **De heer Van Bergen** (ChristenUnie) merkt op dat het in dit geval gaat over uitstapprogramma's. In die context maakte hij deze term. Wanneer gebruik gemaakt wordt van uitstapprogramma's is er sprake van enige onvrijwilligheid. Hij heeft zich niet uitgelaten over de vrijwillige basis waarop sommige andere mensen schijnbaar met veel plezier hun werk verrichten.

Mevrouw Assen (PvdA) begrijpt daaruit dat voor die mensen dan een andere term gebruikt moet worden.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) spreekt over de groep die een uitstapprogramma nodig heeft. Voor hen gebruikt hij de term prostitutie. Hij begrijpt niet waar mevrouw Assen heen wil.

880 **Mevrouw Assen** (PvdA) volgt de redenering van de ChristenUnie. Zij constateert dan dat er ook een andere term moet zijn, wanneer gesproken wordt over vrijwillig sekswerk.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) sprak specifiek niet over sekswerk. Hij maakt juist onderscheidt door de term prostitutie te gebruiken.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat dit een semantische discussie is geworden. Hij vraagt of hij heer Van Bergen zo mag begrijpen dat aan sekswerk een aantal problemen zijn verbonden vanwege mensenhandel et cetera. Hij vraagt of de heer Van Bergen dat zo bedoelt.

890 **De heer Van Bergen** (ChristenUnie) weet niet of er bij sekswerk ook sprake is van een bepaalde problematiek. Hij voorziet dan opnieuw interrupties. Hij stelt voor daarover te spreken bij de behandeling van het advies van de commissie Sorgdrager.

De voorzitter vindt dat hiermee duidelijk is geworden waar de ChristenUnie staat. Daar is het commissiedebat voor bedoeld.

Ordevoorstel

Mevrouw Hessel (Bij1) vraagt het debat voort te zetten over de begroting.

Voortzetting debat

De heer Van Vliet (D66) heeft nog een vraag over het Overweeghuis. Wat is voor de ChristenUnie de bedoeling van een dergelijk huis?

De heer Van Bergen (ChristenUnie) zet uiteen dat de bedoeling is mensen die uit deze sector willen stappen daarbij te helpen.

900 **De heer Van Vliet** (D66) leest van wat op de website staat: crisisopvang voor mensen die vastlopen in de prostitutie. Hij vraagt of de ChristenUnie van mening is dat de crisisopvang door vrijwilligers moet worden uitgevoerd.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) vindt dat hier een brede opdracht ligt voor de hele maatschappij. Dat hoeft niet direct altijd bij de overheid te liggen. Wanneer sprake is van acute nood, vindt hij dat de overheid de helpende hand moet bieden. Hij vervolgt zijn betoog in zijn termijn.

910 Essentieel voor de effectiviteit van preventieve maatregelen is het vertrouwen in de overheid. De burger moet de wijkagent of het Wijkbureau kunnen vinden als nodig. Dat geldt voor iedereen met een hulpvraag en in het bijzonder voor kwetsbare groepen zoals thuislozen, staatlozen of mensen die illegaal werkzaam zijn in de voornoemde sector.

Momenteel staat de rol van de wijkagent onder druk. Bij meerdere werkbezoeken aan de politie werd duidelijk dat onder andere de inzet van de ME bij voetbalwed-

strijden daarop invloed heeft en druk uitoefent op de capaciteit. Hij vraagt de burgemeester om die reden in hoeverre FC Utrecht naar haar inzicht de maximale inspanning levert om ook zelf bij te dragen aan de algemene veiligheid en aan het inperken van escalaties.

Tegelijkertijd moet de gemeente niet naïef zijn en de slagkracht hebben om op te treden als het moet. De groeiende stad wordt met groeiende problemen geconfronteerd. Daarbij hoort ook ondermijnende criminaliteit, zoals mensenhandel in de vorm van seksuele uitbuiting, de arbeidsuitbuiting, en gedwongen criminaliteit.

De heer Van Bergen merkt op dat ontzettend veel onder de radar plaatsvindt. Zijn fractie spreekt graag verder met het college over vervolgonderzoek op dit thema. In het kader van de participatie in de wijkaanpak attendeert hij namens zijn fractie het college op de vragen die gesteld zijn in de commissie VBF.

Mevrouw Nolten (Bij1) sluit zich aan bij het betoog van mevrouw De Vries betreffende de sexswerkers. Ook sluit zij zich aan bij de oproep van de heer Simsek om extreem rechts geen podium te geven in Utrecht.

2022 was een bijzonder jaar voor Utrecht. Tot en met 11 november wordt feest gevierd omdat Utrecht 900 jaar bestaat als stad. Wat haar betreft maakt een stad zonder muren ruimte voor iedereen en mag iedereen meedoen met het feest. Ook 2023 is een bijzonder jaar. Dan is het 150 jaar geleden dat tot slaaf gemaakte mensen hun vrijheid kregen in door Nederland gekoloniseerde gebieden, Suriname en Curaçao. In het afgelopen jaar heeft de gemeente Utrecht hard gewerkt om meer bewustwording te creëren over het Nederlandse, maar ook over het specifieke Utrechtse slavernij verleden. In 2021 is onderzoek gedaan. Op 23 februari van dat jaar zijn namens de stad excuses aangeboden voor de rol van de gemeente in de handel van tot slaaf gemaakte mensen. In 2023 zal er een monument worden geplaatst om het slavernij verleden te herdenken. Wat haar betreft moet er meer gebeuren. In 900 jaar Utrecht was 751 jaar slavernij niet illegaal en ruim 400 jaar vond geïnstitutionaliseerde mensenhandel plaats onder kolonialisme, waarbij ook Utrechters betrokken waren. Een stad zonder muren betekent haars inziens ook een stad die geen muur bouwt rond de geschiedenis als die minder mooi of pijnlijk is. Net zoals 900 jaar Utrecht uitgebreid aandacht krijgt, zou ook 150 jaar afschaffing van de slavernij in Suriname en Curaçao uitgebreid aandacht moeten krijgen. Zij sluit zich daarom aan bij de vragen van mevrouw Raaijmakers, en ook bij het verzoek over het aanpassen van de koloniale straatnamen.

Zij vraagt een specifieke zin over wat de gemeente gaat doen om de subsidieregeling betreffende de herdenking beter bekend te maken onder inwoners. Bij1 ziet een lespakket in het onderwijs als een mooie manier om dit onderwerp blijvend aan te kaarten. Zij is benieuwd hoe de wethouder dat ziet.

Zoals het boek *Slavernij en de stad Utrecht* uitgebreid wordt besproken, is met de afschaffing van de slavernij niet alles opgelost. De gevolgen van 400 jaar slavernij en kolonialisme zijn sterk voelbaar in de Nederlandse samenleving, in de vorm van discriminatie, racisme en specifiek ook anti zwart racisme. Utrecht heeft zich lang beschouwd als progressief baken, en toch is discriminatie en racisme in Utrecht een groot probleem. De eerste aanwijzingen van institutioneel racisme binnen de gemeente Utrecht, zijn door onderzoekers bevestigd. Er wordt etnisch geprofileerd door de politie en het aantal mensen dat zich gediscrimineerd voelt in Utrecht is in de afgelopen jaren toegenomen. Zij refereert aan de statistieken die mevrouw Van der Wilt al aanhaalde. Utrecht moet zich goed bewust zijn van het gegeven dat dit nog

970 maar het topje van de ijsberg is. Het aantal meldingen van discriminatie is momenteel geen juiste weerspiegeling van het aantal ervaringen met discriminatie in de stad. Niet alle inwoners die discriminatie ervaren doen een melding. Dat heeft verschillende oorzaken. Zo kunnen mensen repercussies vrezen. Ook zijn inwoners lang niet altijd bekend met de mogelijkheden om een melding te doen en bij welke onafhankelijke instanties zij dan terecht kunnen. Omdat normstellig ontbreekt en er vaak geen consequenties volgen voor personen die niet discrimineren, zien sommige inwoners ook niet het belang in van melden. Mevrouw Nolten stelt dat dit anders moet.

In de aanpak tegen discriminatie en racisme is naast preventie het vergroten van de meldingsbereidheid cruciaal. Het stadsbestuur moet in kaart brengen op welke manier discriminatie en racisme tot uiting komen in de stad zodat beleid kan worden gemaakt en op plekken waar het nodig is een specifieke aanpak is op te tuigen. Ook is het belangrijk dat individuen die deze ervaring meemaken kunnen worden bijgestaan door professionals die hen kunnen helpen om zo nodig juridische acties te ondernemen als vervolgstap.

980 Zij vindt het goed dat de gemeente een Anti DiscriminatieAgenda heeft en voor de uitwerking daarvan zowel structurele als incidentele middelen beschikbaar stelt aan Artikel 1 Midden Nederland. De gemeente heeft onder andere naar aanleiding van de resultaten van het rapport institutioneel racisme gemeente Utrecht, aangegeven nog meer te willen doen aan de verhoging van de meldingsbereidheid in de stad. Het aanpakken van discriminatie en racisme vergt een blijvende inzet. Dat betekent ook dat er extra structurele middelen nodig zijn zo dat lange termijnplannen zijn op te stellen en te realiseren.

990 Om de meldingsbereidheid in Utrecht te verhogen, ziet Art 1 Midden Nederland een kans. Zij kunnen tweemaal per jaar een campagne opzetten waarin duidelijk wordt wie Artikel 1 is en hoe een melding is te doen, wat er met een melding gebeurt en waarom melden waardevol is. Deze campagnes zullen worden gelanceerd in het najaar met Coming Out Day en in het voorjaar met de internationale dag tegen discriminatie.

Wat haar betreft moet een fulltime klachtenbehandelaar worden aangesteld gezien de mogelijke stijging van meldingen. Dat voorstel komt dan neer op 70.000 euro. Zij vraagt of de wethouder een noodzaak ziet om extra structurele middelen beschikbaar te stellen voor Art. 1 Midden Nederland. Ziet de wethouder ruimte om dit voorstel alsnog op te nemen in de begroting? Indien niet, vraagt zij of de wethouder bereid is andere scenario's te onderzoeken. Hiermee rondt zij haar bijdrage af.

1000 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vraagt wat mevrouw Nolten wil met de € 70.000 richting het college.

Mevrouw Nolten (Bij1) licht toe dat het gaat om een extra investering. Hierop is navraag gedaan naar aanleiding van de risico's of kansen die het rapport institutioneel racisme heeft genoemd, met navraag bij Artikel 1 Midden Nederland. Artikel 1 Midden Nederland gaf aan dat het goed is om hieraan structureel aandacht te blijven geven om daarvan langer de vruchten te kunnen plukken, en niet alleen incidenteel met een campagne. Hij vraagt de burgemeester ervoor zorg te dragen dat Utrecht geen podium wordt voor extreemrechtse groeperingen. Hij vraagt de burgemeester ervoor zorg te dragen dat Utrecht geen podium wordt voor extreemrechtse groeperingen. De campagne kost 70.000 euro.

1010 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) begrijpt dat dit iets anders is dan de rol van de ombudsman. **Mevrouw Nolten** (Bij1) antwoordt bevestigend.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat er zijns inziens sprake is van een democratiecrisis. Utrechters die soms echt iets te zeggen hebben worden niet gehoord. In acht jaar tijd is dat eerder meer dan minder geworden. Hij ziet de lokale democratie afbrokkelen. Hij vindt dat ernstig. Hij vindt dat dat kan leiden tot vervreemding, tot verwijding van de politiek of van de overheid en soms zelfs ook tot verzuim.

Daarom doet zijn fractie twee voorstellen om dat proces te stoppen of te keren:

(1) Het instellen van een Bewonersfonds. Hij zal op 10 november daarover een motie indienen. Dit in analogie van het Ondernemersfonds. Dit vanwege het succes van dat fonds. Dat fonds brengt ondernemers bij elkaar, omdat ze samen iets kunnen doen bijvoorbeeld voor de buurt. Het voorstel is om het huidige Initiatievenfonds stapsgewijs onder te brengen in dat Bewonersfonds.

De heer Maas (VOLT) merkt op dat zijn collega vragen heeft gesteld over het ondernemersfonds. Dat is volgens de heer Dijkstra succesvol. Maar hij weet dat uit dat fonds ook bloembakken worden bekostigd in Lageweide waar de controle ver te zoeken is. Hij vraagt of de heer Dijkstra dat bedoelt.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) doelt daar niet op. Er zal altijd iets niet goed gaan. Hij vindt het jammer wanneer iets wat niet goed gaat eruit gehaald wordt om aan te tonen dat het totaal mis gaat. Hij stelt dat voor het overgrote deel het wel goed gaat.

De ondernemers kunnen echt iets betekenen. In Oost is gezamenlijk het initiatief genomen om een buurtconciërge in stelling te brengen. Die conciërge heeft een waardevolle functie in de buurt.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) hoort in de hele stad veel klachten over het Ondernemersfonds. Zij bevestigt dat de buurtconciërge een succes is.

De voorzitter merkt op dat het gaat over een mogelijke hervorming van het Initiatievenfonds. Hij pleit voor korte interrupties.

Mevrouw Van der Wilt (D66) merkt op dat in de afgelopen jaren juist is ingezet op het grote bereik van het Initiatievenfonds, ook voor kinderen; zij vraagt of de heer Dijkstra denkt dat het zonde is om dat weg te gooien. Het stadsbestuur heeft ook ambities met buurtbudgetten. Zij zoekt naar wat erbij moet en waarom en of dat geen afbreuk gaat doen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) denkt dat het goed is om de criteria van het ondernemersfonds te evalueren. Mogelijk komt daaruit na tien jaar dat de gemeente te weinig heeft gedaan en dat de gemeente er achter komt dat het goed is haar rol daarin te pakken.

De heer Dekkers (GroenLinks) vraagt wat de heer Dijkstra wil zeggen. Hij sprak over stapsgewijs het Initiatievenfonds inbrengen in het Bewonersfonds en hij zegt met het Initiatievenfonds verder te willen. Hij vraagt wat hij hiervan wil handhaven.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) doelt niet op het KinderInitiatievenfonds.

Hij vervolgt met in te gaan op het Initiatievenfonds dat verdeeld is over de 10 wijken en waarover de Wijkbureaus iets te zeggen hebben.

Het voorstel is om het Initiatievenfonds stapsgewijs onder te brengen in een Bewonersfonds. En dan beslissen de ambtenaren van het Wijkbureau niet over het wel of niet goedkeuren van het Bewonersinitiatief, maar de bewoners doen dat dan zelf. De bewoners kunnen dan online stemmen, of de beslissing laten nemen door geloot wijkpanel, al dan niet in combinatie met besluitvorming in het buurt- of wijkplatform, zoals dat gebeurt door het Wijkcollectief in Groningen. Hij zou daar in 2023 een start mee willen maken door bestaande bewonersgroepen, platforms, wijkcoöperatie Oost et cetera uit te dagen zich hiervoor te melden om dan met een of twee enthousiaste groepen de insteek ervan te laten verkennen. Om dat goed te kunnen doen zal een

startbudget nodig zijn in 2023. Hij vraagt de wethouder of zij bereid is dit te verkennen. Zo ja kan zij dan voor 10 november laten weten hoeveel startbudget daarvoor nodig zou zijn. Hij krijgt graag advies hoe dat budget is vrij te maken binnen de eigen programmabegroting.

Zijn tweede voorstel betreft een programma of deelprogramma Versterken Participatie en zeggenschap; dat wordt een amendement of een motie naar hij hoopt met meerdere partijen in deze raad. Hij zet uiteen dat in de programmabegroting nul euro is opgenomen voor initiatieven waarover in het coalitieakkoord wel mooie woorden geschreven zijn. Zijn fractie wil graag opereren met initiatief voor een soort van 18-de
1070 programma of deelprogramma met budget voor 2023 waar alvast de volgende drie onderdelen uit te financieren zijn: (1) het wel kunnen starten van een eerste burgerberaad; (2) experimenteerruimte of startbudget voor bewonersgroepen die willen starten met een vorm van zelfbeheer, vooral relevant voor die wijken waar de wil er wel is maar enige ondersteuning vaak nodig is om zelf en beheertraject op gang te brengen en (3) ruimte voor een bewonersalternatief (dat zijn basisbudgetten voor bewonersgroepen die een eigen alternatief willen uitwerken bij een project van de gemeente of van derden zoals in het geval van de Weerdsingel Oostzijde alwaar de bewoners een eigen alternatief willen uitwerken ofwel het versterken van een burgerparticipatieproject in het gemeentelijk domein.

1080 De heer Dijkstra weet dat er onbestemd geld is: 580.000 euro. Zijn voorstel is 294.000 euro daarvoor vrij te maken voor 2023. Hij vraagt of het college dit met de initiatiefnemers wil verkennen. En welke partijen willen dit met de initiatiefnemers uitwerken tot een amendement op 10 november aanstaande?

Hij pleit voor een transparante overheid. Hij maakt zich zorgen over hoe de gemeente omgaat met transparantie. Wethouder Streefland dacht dat meer transparantie zou leiden tot meer WOO-verzoeken. Hij denkt andersom. Hij vindt dat het tegendeel het geval zal zijn. Volgens zijn fractie is hiermee veel geld te besparen. Hij roept het college op om hierover met zijn fractie mee te denken en maximale transparantie te betrachten. Hij vraagt het college of het college inmiddels van opvatting is veranderd.

1090 Zo niet stelt hij een motie in het verschiet.

Hij pleit voor een sterkere grotere gemeenschap en een kleine overheid. Hij stelt daarover twee vragen. Hij maakt zich zorgen over de verhouding tussen enerzijds de kosten voor het ambtelijk apparaat versus de uitvoeringskosten buiten. De wethouder gaf bij de Voorjaarsnota aan dat Utrecht een redelijk lage overhead heeft. Daarover zou een raadsbrief komen in Q3. Die heeft de raad niet ontvangen of hij heeft die brief gemist. Het gaat hem om het totaal aan fte's en de kosten die geïnvesteerd worden in de totale ambtelijke organisatie. Hij vraagt of de wethouder het volgende in de brief nog kan opnemen: een historische analyse waarin ingegaan wordt op het percentage ambtelijke inzet versus de totale kosten in de gemeente.

1100 Hiermee rondt hij zijn inbreng af.

Korte schorsing en hervatting van de vergadering

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) stelt dat geloofwaardigheid nodig is en dat participatie en democratie met eigen gedrag begint. Zij leest in de begroting over contact maken met de stad. Zij ziet veel betrokkenheid bij de inwoners bij de stad en veel mensen die een goed initiatief hebben. Zij pleit ervoor dat zoveel mogelijk te stimuleren en te faciliteren. Utrechters hebben zeggenschap over ontwikkelingen in de stad, wijk, buurt, straat. Het is voorgekomen dat de bewoners geen rood asfalt wilden en dat er toch rood asfalt kwam. Ruim 67 oude bomen in Overvecht moesten

1110 gekapt worden voor het bouwen van woningen. De hele buurt protesteerde, maar de bewoners mogen nu bomen aanplanten. Strosteeg: bewoners mochten meepraten over visie. Tot haar spijt komt de blinde muur van 8 meter in de achtertuin; daarover viel niet te onderhandelen.

Verder leest zij in de begroting dat de Utrechters centraal staan in de gemeentelijke dienstverlening. De gemeente is toegankelijk, bereikbaar, in contact en in gesprek met de inwoners, ondernemers en organisaties. Mevrouw Hessel diende voor de zomer een motie in over dat ook de gemeente Utrecht zich dient te houden aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Die motie was gebaseerd op de vele klachten over de behandeling van vergunningen en bezwaren. Die motie werd 1120 destijds ontraden omdat het daarbij ging om uitzonderlijke incidenten. Mevrouw Hessel stelt dat betrouwbaarheid over integriteit gaat. Wanneer er verdachte zaken zijn bij de gemeente, wordt een extern bureau ingehuurd. Een dergelijk onderzoek duurt al gauw maanden en sluit een adequate reactie uit. Dit vergroot het wantrouwen bij de burger. Zij verzoekt het college een integere uitvoering van de wettelijke taken op de allereerste plaats te stellen.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) begint zijn inbreng met een reactie op die van de heer Dijkstra. Hij sprak over enkele zaken waarover hij graag wilde weten hoe de partijen er in staan. Hij vond zijn eerste idee, het Bewonersfonds, redelijk in lijn met 1130 wat zijn fractie vindt. Daarover zou hij graag willen meedenken.

Hij vindt dat raadsleden die geen oorspronkelijke Utrechters zijn, niet moeten proberen Utrechts te praten als ze dat niet kunnen.

De heer Bos is aanwezig voor maar één ding: de raamprostitutie op het Zandpad. Zijn fractie wil dat deze raamprostitutielocatie geschrapt wordt, hangende de discussie over de uitkomsten van het overleg over de uitkomsten van het uitvoeringsprogramma ten behoeve van het advies van de commissie Sorgdrager. Hij verlangt een toezegging van het college de kosten en de consequenties van het schrappen van het Zandpad als prostitutielocatie te onderzoeken richting de behandeling van de 1140 Voorjaarsnota en dat het college een voorstel voorlegt aan de raad voor de behandeling van de Voorjaarsnota. Daarop zou hij graag een toezegging krijgen.

Ingaand op het begrip prostitutie, heeft hij van Bij1 begrepen dat die fractie prostitutie ook voor de sector gebruikt, en voor de activiteiten die daar plaatsvinden het woord sekswerk. Daarmee rondt hij zijn bijdrage af.

De beantwoording

Burgemeester Dijkma beantwoordt per fractie.

Mevrouw Meerding sprak over het nieuwe IVP en het ambitieniveau. De burgemeester vindt in dat verband belangrijk te zeggen dat het college er naar streeft dat mensen zich steeds veiliger voelen. De omstandigheden kunnen daarin dan 1150 bepalend zijn. Het zal zeker niet liggen aan de inzet van de ambitie. Om die reden zijn extra domeinen opgenomen.

De VVD en het CDA spraken haars inziens terecht over de overlast die de laatste tijd vaak ervaren wordt in de stad. Het college maakt samen met zorginstellingen een veel integraler beleid, niet alleen de repressieve kant. Repressie kost erg veel capaciteit. Het is van belang dat mensen terechtkomen in persoonsgerichte aanpak, in een traject. Daar waar dat zorg moet zijn, het ook zorg te laten zijn. Daar waar het gaat om een kleine groep mensen die wordt gekenmerkt door de titel veilige lander, werkt het college aan de ontwikkeling van een aanpak samen met het ministerie van

justitie en de staatssecretaris. Dit heeft het college in het vizier. Het is zeker terecht dat de commissie hiervoor aandacht vraagt.

Dat geldt zeker ook voor de ernstige veiligheidsincidenten waarover mevrouw Meerding sprak. Met haar is de burgemeester daarover zeer bezorgd. De nota Grenzen Stellen en Perspectief Bieden is momenteel al in uitvoering. Dat geldt ook voor de aanpak van ondermijning. De gemeente krijgt extra steun vanuit het ministerie van Justitie. Dat helpt de burgemeester te zorgen voor meer slagkracht. De burgemeester bevestigt dat het een hardnekkig probleem blijft.

Bij deze aanpak is ook de Driehoek betrokken.

De heer Dekkers is trots op de investeringen in veiligheid. De burgemeester is dat met hem. Hij stelde terecht vast dat op handhaving veel druk zit. Mevrouw Assen noemde dat ook. De verhoogde inzet van handhavers is niet gratis. De handhavers kunnen altijd maar beperkt ingezet worden. Wanneer ergens extra inzet wordt gepleegd kunnen zij op een andere locatie niet ingezet worden. Die keuzes maakt het college dagelijks. De burgemeester is blij met de programmabegroting en de extra middelen die beschikbaar zijn gekomen voor handhaving.

Veel is gesproken over straatintimidatie en de campagne; het goede nieuws is dat middelen beschikbaar kwamen vanuit de Veiligheidsregio Utrecht die geld heeft teruggestort naar alle gemeenten. Utrecht heeft binnen de OOV die terugstorting dankbaar aangegrepen om daarmee een plan te financieren. Daarbij zit 50.000 euro voor maatschappelijke opvang. Het college werkt aan nog te verkrijgen middelen van het Rijk. In vergelijking met een eerdere situatie heeft Utrecht wel voldoende middelen om in ieder geval in de komende jaren vooruit te kunnen. De gesprekken met studenten zijn onderdeel van het plan, beantwoordt de burgemeester de heer Dekkers. **De heer Van Steeg** (CDA) begrijpt van de burgemeester dat dit extra geld uit andere middelen komt dan uit de middelen voor veiligheid. Dat leidt zijns inziens niet tot een verhoging van het budget. Dit budget was al vastgesteld. Hij vraagt of het juist is.

Burgemeester Dijkma antwoordt ontkennend. Steeds is gesproken over het budget dat nodig was, niet over een budget dat al was vastgesteld. Opgeteld komt zij uit op bijna 250.000 euro waarvan 150.000 euro uit veiligheidsmiddelen die terugvloeien uit onder andere de Veiligheidsregio Utrecht; dat geld was goed belegd. Plus geld van RO plus een donatie vanuit het Rijk.

Zij vervolgt haar beantwoording met nader in te gaan op de inbreng van de heer Van Steeg. Hij vroeg of er nu voldoende handhaving is. Met de middelen kan ze een heel eind overweg maar de stad groeit en dit vergt een enorme inzet. De heer Van Steeg heeft gelijk wanneer hij zegt dat dat niet eindeloos is vol te houden. Er moet een langetermijnstrategie komen om de overlast tegen te gaan. Om die reden gaf zij mevrouw Meerding gelijk.

Richting de heer Van Vliet zet de burgemeester uiteen dat zij eerder een landelijke oproep heeft ondersteund om rondom het soft drugsbeleid op een andere manier naar zaken te gaan kijken. Daarmee wil zij niet zeggen ook cocaïne te gaan legaliseren. Zij vindt het niet juist om dat debat op dit tijdstip te voeren. Datgene wat de fractie van D66 heeft gevraagd, heeft het college ook gedaan.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of de extra inzet op het Bollendak betekent dat het hele flexteam van BOA's nagenoeg niets meer kan doen op de woning- en auto-inbraken; dit trekt een hele zware wissel andere plekken. Hij vraagt of het juist is of dat dit een gerucht is dat de burgemeester kan ontzenuwen.

Burgemeester Dijkma weet niet op welke teams dit een wissel trekt. Het is mogelijk dat de mensen uit de wijken komen en ingezet worden op het Bollendak. De heer

Dijkstra heeft wel gelijk dat het een enorme wissel trekt. De burgemeester vermoedt dat dit zo zal blijven in de toekomst. Dat is niet uniek voor deze situatie.

1210 De burgemeester vervolgt met in te gaan op de inbreng van de Partij voor de Dieren. Zij bevestigt dat de klimaatcrisis wordt meegenomen in het Veiligheidsplan via de Veiligheidsregio Utrecht. Dan gaat het om crisisplannen rond bijvoorbeeld overstromingen. In mondelinge vragen is hierover al eerder van gedachten gewisseld; de gemeente Utrecht plaatst geen borden voor het aanlijnen van honden om wildgroei aan borden te voorkomen. In 2021 zijn hierop 73 boetes uitgedeeld. Utrecht beschikt over een beperkt aantal groene BOA's. De BOA's moeten kunnen en willen handhaven en dat doen ze ook wanneer het nodig is.

1220 De heer Maas gaf haar een compliment voor de aanpak op het Bollendak en vroeg naar hoe het zit met de capaciteit elders; burgemeester denkt dat het goed is bij het volgende handhavingverslag de raad op de hoogte te stellen hoe het gaat met het beschikbare personeel.

Waar de vragen de ombudsman betreffen licht de burgemeester toe dat wanneer de opvolging van klachten op een intelligente manier plaatsvindt, uit te komen is met het beschikbare budget en de ombudsfunctie voor de gemeente. Waar het gaat om een lobbyregister heeft het college al eerder vragen beantwoord. Alle afspraken die het college maakt zijn opvraagbaar; daarover kan het college transparant zijn. Zij overziet niet of een lobbyregister hanteerbaar is voor de gemeente Utrecht; hoeveel werk gaat het opleveren en zijn daar mensen voor die dat kunnen doen? Zij zal dat nagaan. Zij vindt het niet verstandig om vanavond daarop een toezegging te doen. Zij

1230 weet niet wat dit betekent voor de organisatie als het gaat om de inzet van mensen.

Student & Starter ging in op straatintimidatie. De burgemeester licht toe dat dit voor alle vormen van onveiligheid geldt. De gemeente probeert bij de vergunningverlening altijd meewerkend zijn. Wanneer de gemeente geen vergunning verleent, zijn daar vaak goede redenen voor.

Richting DENK zet de wethouder uiteen navraag te hebben gedaan; haar collega in Rotterdam heeft weliswaar toestemming gegeven voor een demonstratie van Pegida. Maar dat betekent nog niet dat men daar korans mag verbranden. Dat mag niet. En dat is Pegida ook duidelijk gemaakt. Het recht op demonstreren is een groot recht.

1240 De burgemeester licht toe dat er een aantal gronden zijn op basis waarvan de overheid een demonstratie kan inperken, op locatie kan wijzigen of kan verbieden. De richtlijn van het openbaar ministerie is dat korans niet mogen worden verbrand. De gemeente Utrecht zal scherp aan de wind varen als dat nodig blijkt te zijn. De lokale overheid kan niet op voorhand een demonstratie verbieden. Dat is het smalle pad waarop het stadsbestuur loopt.

De heer Simşek (DENK) is blij te vernemen dat het verbranden van korans niet is toegestaan en dat zij dat ook niet zal toestaan in Utrecht. Aan de andere kant vraagt hij zich af hoe het zit wanneer een koranverbranding wordt aangekondigd voorafgaande aan de demonstratie. Hoe verhoudt het geven van toestemming voor een demonstratie zich tot het kennis nemen van een dergelijk voornemen?

1250 **Burgemeester Dijkma** licht toe dat de burgemeester aan de voorkant voorschriften gaat stellen. Dat betekent dat wanneer men zich daaraan niet houdt, de burgemeester vaak ingrijpt met behulp van het Openbaar Ministerie en de politie. Aan de voorkant wordt altijd gecommuniceerd. Op de voorschriften volgt handhaving.

De heer Simsek (DENK) vraagt of de burgemeester nu toezegt dat Pegida formeel of informeel geen toestemming krijgt om te demonstreren wanneer zij aangeven dat korans verbranden de enige vorm van demonstratie is.

1260 **Burgemeester Dijkma** antwoordt ontkennend. Pegida krijgt geen toestemming om korans te verbranden. Of dat betekent dat er uiteindelijk geen demonstratie kan plaatsvinden, blijft afhankelijk zijn van de omstandigheden. Het verbranden van korans is niet op voorhand strafbaar. De wetgeving is heel duidelijk en dat is het dilemma voor de burgemeesters.

De heer Simsek (DENK) begrijpt het punt van de burgemeester. Het lijkt hem een grond om een demonstratie te verbieden wanneer er een strafbaar feit wordt aangekondigd. Pegida staat bekend als een organisatie die niet snel afwijkt van haar voornemens. Hij herhaalt zijn vraag.

1270 **Burgemeester Dijkma** antwoordt uit deze theoretische discussie te willen blijven. Zij vindt het niet verstandig. Zij begrijpt de vraag. Zij zal altijd op basis van de wet handelen ongeacht de boodschap van de demonstranten. Momenteel is er geen kennisgeving in Utrecht. Om die reden vindt zij het niet wijs om in te gaan op deze vraag. Wanneer een demonstratie tot gevaar leidt, kan de burgemeester ingrijpen. Zij moet op die manier toetsen. Dat doen alle burgemeesters. Zij rondt daarmee haar beantwoording af.

Vragen die gesteld zijn maar niet beantwoord

De heer Van Bergen (ChristenUnie) had een vraag gesteld over de combinatie van druk op handhaving en FC Utrecht.

1280 **Burgemeester Dijkma** antwoordt dat het college in de afgelopen maanden heeft deelgenomen aan een zogenaamde vierhoek, waarbij ook FC Utrecht betrokken was bij overleggen over de wedstrijden. Het college is daar heel precies geweest over wat extra gevraagd wordt van deze voetbalclub en wat de gemeente nog extra kan doen. Daarin is een behoorlijk aantal stappen gezet. Dat neemt niet weg dat alle betrokkenen teleurgesteld zijn over het aanhoudende geweld rond de wedstrijden. Ook dat kost heel veel capaciteit en in dit geval van de politie. Dat trekt een enorme wissel op de samenleving. De samenwerking met FC Utrecht verloopt goed.

1290 **De voorzitter** verneemt dat de commissie geen behoefte heeft aan een tweede termijn.

De heer Maas (VOLT) zal iets doen met het lobbyregister.

De voorzitter dankt de burgemeester voor haar aanwezigheid.

Hij geeft het woord aan wethouder Eerenberg die één vraag voor wethouder De Vries zal meenemen in zijn beantwoording.

1300 **Wethouder Eerenberg** beantwoordt GroenLinks op de vraag waarom in deze begroting geen geld zit voor Sorgdrager; de begroting was er eerder dan Sorgdrager. Dat betekent dat volgens de P&C-cyclus het college een claim moet voorbereiden voor de Voorjaarsnota. Voor een goede claim is een debat nodig over de uitkomsten van de commissie Sorgdrager. Daarbij zal de raad richting geven in de volgorde der dingen. De wethouder bevestigt dat er geld moet komen.

De heer Dekkers (GroenLinks) licht toe dat zijn vraag aan het college was of bij het zoeken naar geld niet alleen gekeken wordt naar Volksgezondheid maar ook naar andere programma's zoals EZ.

Wethouder Eerenberg licht toe dat het te vroeg is om daarover nu iets te zeggen. Eerst zal het debat gevoerd moeten worden over de commissie Sorgdrager. Bij de Voorjaarsnota volgt het financiële gesprek. Dan liggen er allerlei opties al of niet op tafel. Hij wil daarop niet vooruitlopen.

1310 Richting de Partij voor de Dieren attendeert de wethouder dat in het coalitieakkoord consequent gesproken wordt over sekswerk; hij wil dat als leidraad nemen. Hij zal dat woord blijven gebruiken.

Richting de ChristenUnie gaat hij in op de uitstapprogramma's van het Overweeghuis. De gemeente heeft een subsidieregeling gehad die openstond voor zowel een lokaal als regionaal uitstapprogramma, gericht op sekswerkers die willen stoppen met het werk. Het Overweeghuis voldeed niet aan de voorwaarden van de subsidie. Het college heeft geprobeerd ze goed helpen. Hij vindt het te ver voeren om in dit verband op een individuele subsidieaanvraag in te gaan. Uiteindelijk zal het Overweeghuis moeten voldoen van een subsidieregeling. Dat is het gesprek dat de wethouder eerder heeft gevoerd met de initiatiefnemers achter het Overweeghuis. De knop waaraan de raad kan draaien, is niet de subsidie voor het Overweeghuis, maar de subsidieregelingen voor uitstapprogramma's.

1320 Hij wacht de Raadsinformatiebijeenkomsten af op de aanmoedigingen die kwamen vanuit D66 en op drugs waarover de burgemeester zinnige inbreng heeft gehad. In antwoord op de vraag aan wethouder de Vries van mevrouw Van der Wilt van D66 over de wijkaanpak beantwoordt de wethouder de vraag bevestigend of (1) die bottom-up gaat plaatsvinden. En (2) of er een kader kan komen en hoe die er uit gaat zien beantwoordt de wethouder met dat die informatie in de brief komt in het vierde kwartaal zoals wethouder De Vries al eerder had toegezegd.

1330 Richting Stadsbelang gaat hij in op de vraag over de kosten die gemoeid zijn met het afscheid nemen van het Zandpad. Ook daarvoor is een debat nodig in de raad over de adviezen van de commissie Sorgdrager en wat de raad in meerderheid vindt van wat gedaan moet worden. Tot dat debat doet het college niets. Er zijn twee routes: (1) het college komt met reactie op Sorgdrager met daarbij een tijdspad waarna een debat te voeren is, of (2) de raad voert eerst het debat onderling waarmee de raad richting geeft aan wat het college zou moeten doen. Tot dat debat doet het college niets. Als het gaat om de vraag *stel dat de gemeente afscheid neemt van het Zandpad, wat het zou kosten*, kan de raad die informatie krijgen. Hij brengt onder de aandacht dat Sorgdrager zegt: *doe het als allerlaatste en doe het kleinschalig*.

1340 **De voorzitter** verneemt dat de commissie geen behoefte heeft aan een tweede termijn. Hij rondt daarmee dit onderdeel af.

Wethouder Voortman gaat in op de vraag van de PvdA over LHBTI en een betere voorlichting op scholen; in het coalitieakkoord is afgesproken dat alle wethouders zich hiervoor verantwoordelijk voelen inclusief de eigen portefeuille. De volgende keer kan deze vraag ook gesteld worden aan de wethouder Onderwijs. Vanuit het team onderwijs antwoordt de wethouder met dat VO-scholen ondersteuning krijgen vanuit Schools-Out, LHBTI-beleid en zichtbaarheid. Schools-Out kijkt met de school naar wat er binnen de desbetreffende school past en welke partij (Voorlichting, Thea-
1350 ter) daarop goed kan aansluiten. Daarnaast worden de professionals en de leiding op

school in het PO, VO en het MBO geadviseerd en getraind in het geven van relationele en seksuele vorming, waarbij inclusie een integraal onderdeel is. Verder geeft het COC midden Nederland en Art 1 Midden Nederland voorlichting op scholen rondom LHBTI en discriminatie. Het college is ook samen met Art 1 en Stichting Vreedzaam in overleg hoe scholen daarin beter ondersteund kunnen worden.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) spreekt de wethouder aan als degene die de RegenboogAgenda heeft opgesteld. Daarin stond als een van de drie actiepunten dat het college de scholen gaat aanspreken. Zij vraagt of dat gebeurd is in de afgelopen drie jaar.

Wethouder Voortman antwoordt dat daartoe geen aanleiding is geweest. Zij heeft die vraag begrepen als de vraag naar een betere ondersteuning.

Als het gaat om de uitvoering van de RegenboogAgenda staat in een raadsbrief die gepland is voor medio november de toelichting waarom het college heeft gekozen om geen aparte voortgangsrapportage te sturen over 2022. De RegenboogAgenda loopt dit jaar af. Het college kiest ervoor om aan het eind van het jaar met partners uit het veld met een kritisch oog terug te kijken op het gehele vier jaar en ook op de resultaten. De wethouder zal de raad daarover informeren. Zij wil graag van hen vernemen hoe zij terugkijken op die periode.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt of het terugkijken ook is opgenomen in die brief. Of staat in die brief alleen de aankondiging dat dit gedaan wordt.

Wethouder Voortman antwoordt bevestigend. Straks zal zij ingaan op de vraag over de evaluatie. Zij zal dan ook daarop ingaan.

Zij vervolgt haar beantwoording met te bevestigen dat het college van plan is ook na 2023 de aandacht voor het slavernijverleden te borgen.

Waar het gaat om omstreden straatnamen, zet de wethouder uiteen dat de diversiteit in straatnamen in gang is gezet. Dat wordt pas zichtbaar op straat na een aantal jaren. Het college is niet van plan om controversiële straatnamen aan te passen.

Onlangs heeft het college het proces toegelicht in antwoord op schriftelijke vragen.

Het college is nu met inwoners in gesprek over de manier waarop het college zal komen tot een compleet gevarieerd en genuanceerd historisch beeld van de geschiedenis van de stad. Dat gaat over inclusie en diversiteit. Het college vraagt zelf niet naar controversiële straatnamen, ze kunnen wel genoemd worden en ze zijn ook wel genoemd in een van de gesprekken. Het college zal na het kerstreces met een brief komen over de inhoudelijke hoofdlijnen, het proces en de planning van de inclusie-aanpak.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) brengt in herinnering dat de wethouder een jaar geleden vroeg om tijd in verband met het voeren van het gesprek. Zij begrijpt uit dit antwoord dat dat gesprek niet over dit onderwerp is gevoerd.

Wethouder Voortman antwoordt dat het gesprek gevoerd wordt wanneer het aan de orde gesteld wordt. Zij benadrukt dit eerder te hebben toegezegd. Kennelijk is daarover een ander beeld ontstaan bij de fractie van de PvdA.

Ingaand op de inbreng van D66 over het percentage inwoners dat discriminatie ervaart, bevestigt de wethouder dat dat percentage toeneemt. De ontwikkelingen die de stijging verklaren, zijn onder andere meer de aandacht in het maatschappelijk debat dat tot een toename leidt van bewustzijn, de coronamaatregelen, groeiend wantrouwen richting de overheid, de vluchtelingenstroom uit Oekraïne, et cetera.

Samen met de stad werkt het college aan de integrale inclusieaanpak. Het college heeft regelmatig contact met Art. 1 Midden Nederland over trends en ontwikkelingen

rondom discriminatie in de stad. Andere belangrijke samenwerkingpartners zijn onder

andere de UPLR, stichting Asha, Salutti, Politie, de KNVB, G4, en de nationaal coördinator discriminatie en racisme. De monitoring maakt onderdeel uit van die aanpak. Gezamenlijk met de partners formuleert het college doelstellingen. In het tweede kwartaal wordt de raad geïnformeerd over de integrale inclusie-aanpak. Parallel aan dat traject blijft het college de doelstellingen volgen zoals die geformuleerd zijn in de Anti DiscriminatieAgenda.

1410 De wethouder bevestigt richting het CDA dat de publieksdienstverlening inzake de verbetering van de zichtbaarheid van de gemeente, onder andere in de wijken, en het vergemakkelijken van contact met de gemeente, hoog op de agenda staat, zowel van die van de gemeente als van die in de wijken. Daarop zet het college niet alleen laagdrempelige kanalen in om in contact te komen met het college, zoals een Servicepunt in de wijk of een WhatsApp of chatkanaal. Het college probeert ook de inwoners te bereiken door campagnes en gerichte nieuwsbrieven. Het college weet uit ervaring dat er niet één oplossing is die het contact voor inwoners vergemakkelijkt. Daarvoor is een brede kanalenstrategie nodig. Het college monitort die strategie voortdurend op effectiviteit zo dat die aan te scherpen is wanneer nodig. Het is een continu proces.

1420 Zij zegt richting de PvdA toe dat het college in de inclusieaanpak het beleid evalueert. Het college kijkt bij dit beleid terug naar geleerde lessen uit het verleden en ook naar bestaande beleidsevaluaties. Het college neemt op de Regenboog-Agenda ook de evaluatie en de punten mee uit de terugblik op de stad van de afgelopen vier jaar.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) is benieuwd of daaraan een termijn te verbinden is. Zij zou eerst het overzicht willen hebben van wat het bestuur geleerd heeft in dat terugblikken, voordat de raad die nieuwe agenda ontvangt. Het terugblikken komt in haar beleving vaak te laat in relatie tot nieuwe plannen.

1430 **Wethouder Voortman** gaat ervan uit dat bij de presentatie van de inclusieaanpak het gesprek aangegaan wordt. Momenteel voert het college gesprekken over de inclusieaanpak. De wethouder benadrukt dat het niet zo is dat het college met een plan komt en dat het dan te laat is om te reageren. De raad brengt haars inziens vaak terecht allerlei aanvullingen en aanscherpingen aan.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) beluisterde bij de eerdere beantwoording dat de raad geen update krijgt van wat dit jaar is gedaan op de RegenboogAgenda. Nu komt er een nieuw plan waarover gesproken wordt in het voorjaar. Zij is op zoek naar informatie over wat in het afgelopen jaar gedaan is, waarop de raad kan sturen.

Wethouder Voortman antwoordt te hebben gezegd in de brief in november daarover terug te komen.

1440 Zij vervolgt met in te gaan op het aanvullend onderzoek naar het slavernijverleden waarover de fractie van DENK vragen stelde. De wethouder zegt toe de raad daarover te zullen informeren in haar brief in november. Het college verkeert met de gemeente Amsterdam en de onderzoekers in een afrondende fase; die heeft tot haar spijt niet geleid tot een onderzoeksopdracht. Over hoe het college hiermee verder gaat, zal het de raad in november informeren.

De wethouder beantwoordt de vraag van de fractie van Bij1 naar wat het college gaat doen om de subsidieregeling over het slavernijverleden beter bekend te maken, met dat op dit moment *het zichtbaar maken* alleen geldt voor 2022. Dit jaar heeft het college ervoor gekozen vooral direct het netwerk te benaderen. Wanneer het college dat kan voorzetten in 2023, zal het nagaan of dit beter bekend is te maken.

1450 **Mevrouw Nolten** (Bij1) verneemt graag iets meer over het *onder de aandacht brengen*. Dit is nog niet goed geland bij de doelgroep, nog niet zoals zij dat graag zou willen zien.

Wethouder Voortman heeft dit direct bij partijen bekendgemaakt in 2022. Het is breder bekend te maken in 2023 zoals doorgaans subsidieregelingen bekend worden gemaakt. Zij kan de informatie over hoe dit gedaan wordt, meenemen op het moment waarop dit plaatsvindt in 2023.

1460 Waar het gaat om de meldingsbereidheid krijgt Artikel 1 Midden Nederland via de gemeente de middelen van de rijksoverheid voor de uitvoering van de wet Gemeentelijke Anti Discriminatievoorziening. De inzet op meldingsbereidheid maakt onderdeel uit van die wettelijke taak. Daarbovenop krijgt Artikel 1 midden Nederland structureel extra middelen vanuit de gemeente Utrecht. Daarvoor worden tal van activiteiten op het gebied van meldingsbereidheid georganiseerd. Het college is ook in gesprek met Art. 1 Midden Nederland over de subsidie voor 2023. Voor 2023 is incidenteel maximaal 50.000 euro extra beschikbaar. Ook dat wordt ingezet voor preventie en zichtbaarheid. De door mevrouw Nolten voorgestelde campagne is niet in de gesprekken met art.1 Midden Nederland naar voren gekomen. Voor de subsidie 2024 en verder geldt dat het college een eventueel structurele verhoging meeneemt in de ontwikkeling van de Inclusie-aanpak. Daarbij maakt het college een integrale afweging over de besteding van de beschikbare middelen. De wethouder kan in de brief over de begroting vóór de begrotingsraad aangeven wat het college op dit

1470 onderwerp doet.

Mevrouw Nolten (Bij1) dankt de wethouder voor de toelichting. Zij stelt voorop het heel erg goed te vinden dat er al zoveel gebeurt. Het gaat haar fractie om de extra investering. Zij is blij te vernemen dat er gesprekken zijn voor 2023 over eventuele incidentele middelen. Daarvan wordt zij graag op de hoogte gehouden.

Wethouder Voortman zal dat zo doen. Daarmee rondt zij haar beantwoording af.

Mevrouw Nolten (Bij1) mist het antwoord op de vraag over de structurele aandacht door middel van lespakketten in het onderwijs; hoe denkt de wethouder daarover?

1480 **Wethouder Voortman** vindt dat interessant klinken. Daarvoor moet een goede afweging gemaakt worden. Als het gaat over het slavernijverleden brengt zij in herinnering dat dit aan de orde kwam in aanloop naar de excuses, juist ook jongeren hierbij te betrekken. Zij wil hierop terugkomen voor 2023. Zij kan zich ook voorstellen dat via subsidieregelingen dit te ontwikkelen is door organisaties in de stad. Zij zal hierover terugkomen in de novemberbrief.

De voorzitter verneemt dat de commissie geen behoefte heeft aan een tweede termijn.

Toezeggingen

De wethouder

- 1490 – zal de evaluatie van de RegenboogAgenda opnemen in de InclusieAgenda en de raad daarover informeren per raadsbrief in november 2022. In die brief zal ook de voortgang van het aanvullende onderzoek naar het Utrechtse slavernijverleden worden opgenomen.

Wethouder Streefland gaat in op Personeel & Organisatie, de vraag van de VVD over het plan van aanpak personeelswelzijn. De raad heeft vandaag de brief ontvangen. Het vergroten van vitaliteit van mensen is cruciaal, dat is bij de gemeente

te zien maar ook breed in de samenleving. De gemeente beschikt over een team van vijf inzetbaarheidspecialisten met als doel ondersteuning en preventie richting zowel de medewerkers, als ook de leidinggevendenden, en begeleiding bij herstel. De verantwoordelijkheden bij ziekteverzuim zijn aangescherpt. Er wordt meer hulp geboden. Door corona hebben mensen de interactie en de contacten gemist. Nu is te zien dat er heel veel extra werk is. Daarbij moet goed nagedacht worden over belastbaarheid, en elkaar vinden in de samenwerking, ook bij thuiswerken. De verwachting is dat de inzetbaarheidspecialisten daarbij helpen. Er worden ook realisatiegesprekken gevoerd met de directie. Hierover wordt gerapporteerd via de gebruikelijke P&C-cyclus. Het college is hierop alert. Het antwoord op de vraag van de VVD is dat het college dit al langere tijd ziet. Het college ziet dat er extra taken bijkomen bij het projectmanagement bureau. De wethouder vat samen dat het plan al in uitvoering is.

Met betrekking tot Chinese camera's en het inkoopbeleid zijn eerder antwoorden gegeven op schriftelijke vragen. De wethouder vindt de oproep zeer begrijpelijk. Aandacht is gevraagd voor de schendingen van mensenrechten van de landen van herkomst van het materiaal. In de raadsbrief van 28 september staat dat het college inderdaad geen opdracht verstrekt aan bedrijven die zich aantoonbaar schuldig hebben gemaakt aan mensenrechtenschendingen. Bij toeleveranciers van onderdelen van producten is dat soms lastig te traceren of is dit niet te eisen omdat het college geen rechtstreeks contact heeft met deze bedrijven. Het college verkent met de VNG hoe dit verder is aan te scherpen. Het college zal hierover de raad informeren in Q1 2023. Daarnaast zal het college met de externe U-thiek klankbordgroep bepalen of het camerabeleid in brede zin voldoende aansluit bij het Utrechtse waardenmodel, zeker als het gaat om dit soort camera's. Het college zal zeker de suggesties van DENK hierin meenemen om na te gaan wat hierin gezamenlijk is te doen; de wethouder refereert aan de informatie over Tilburg.

De heer Simşek (DENK) ziet de worsteling van de wethouder. Hij neemt aan dat de wethouder het als zeer ernstig opvat dat mensenrechtenorganisaties alarm hebben geslagen dat die Chinese camera's ook in kampen worden ingezet om Oeigoeren in de gaten te houden. Hij beschouwt dat als een directe link tussen de camera's en de genocide die daar plaatsvindt. Hij vraagt of de wethouder kan toezeggen de regels die gesteld worden aan camera's zodanig bij te stellen dat de Chinese bedrijven daardoor afvallen in aanbestedingen. Hij doet de suggestie aan de wethouder contact op te nemen met de gemeente Schiedam. Daar is het gelukt.

Wethouder Streefland antwoordt bevestigend. Zij onderschrijft de ernst zoals verwoord door de heer Simşek. Dat neemt niet weg dat er soms juridische implicaties zijn. Zij zal intern navraag doen over wat de gemeente Schiedam hierop heeft gedaan zodat de gemeente Utrecht die informatie kan ophalen en mogelijk ook kan toepassen. Dit is een toezegging.

Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op het inhuurplafond zoals ingebracht door het CDA. De wethouder zet uiteen dat het uitgangspunt is zoveel mogelijk te werken met vast werk en met een vast contract, zoals ook aangegeven in het coalitieakkoord. Dit streven is ingewikkeld in dit tijdsgewricht. Ook zoekt het college naar de benodigde capaciteit om daarop de inhuur af te stemmen. Inhuur vindt plaats bij ziekteverzuim, bij extra pieken, wanneer specialistische expertise wordt gezocht die Utrecht niet in huis heeft, en bij niet ingevulde vacatures vanwege krapte op de arbeidsmarkt. Om deze vier redenen overweegt het college soms extra inhuur. Het college gaat goed na of hierbij zorgvuldige inschattingen worden gemaakt en informeert de raad daarover. Het college blijft zich inzetten op werving omdat Utrecht een

prachtige omgeving is om voor te werken. De wethouder bevestigt en onderschrijft dat het college hierop nog wel werk heeft te verzetten. Inhuur betekent niet altijd *te hoge ambities*; soms heeft inhuur gewoon te maken met *piek en ziek* en met zaken die te maken hebben met specialistische kennis die de gemeente niet in huis heeft. **De heer Van Steeg** (CDA) heeft de indruk dat vanwege de hoge ambities op andere vlakken de wethouder de ambities op personeelsgebied niet kan waarmaken. Hij vraagt de reactie van de wethouder.

Wethouder Streefland ziet in sommige gevallen dat goed gekeken moet worden wat dan niet te doen. Soms gaat het over heroriëntatie op de taken die de gemeente doet en wat anders te doen.

De heer Van Steeg (CDA) vindt het belangrijk dat de gemeente dit met de raad wil delen. Aan de andere kant ziet hij dat de huizenmarkt omklapt. Al jaren is te zien dat heel veel geld op de plank blijft liggen. Daarnaast worden de lasten verhoogd. Hij vraagt hoe reëel dat is en hoe streng het gesprek gevoerd wordt en of deze wethouder er dan bovenop zit.

Wethouder Streefland beluistert de wens van het CDA realistisch te zijn. Bij sommige programma's of projecten is te zien dat het niet altijd uitvoerbaar is; dat kan met diverse redenen te maken hebben. Soms heeft de gemeente er invloed op maar ook heel vaak niet. De wethouder bevestigt dat het gesprek over de hoogte en het reële van de inhuur goed gevoerd wordt. Inhuur om in te huren moet het college haars inziens absoluut niet doen. Zij kent gemeenten die afgezien hebben van inhuur en die nu in de problemen komen omdat reguliere werkzaamheden niet meer uitgevoerd worden; het college moet ergens een balans vinden.

De heer Van Steeg (CDA) begrijpt dat. Hij heeft ook begrepen dat ten opzichte van de voortgang in de stad *zoveel mogelijk vast* van ondergeschikt belang is.

Wethouder Streefland vindt dat laatste niet helemaal kloppen. Zij benadrukt dat het college streeft naar vast. Zij attendeert op de vier redenen om voor inhuur te kiezen. Het college probeert daar kritisch naar te kijken.

De wethouder gaat in op het inkoopbeleid richting de Partij voor de Dieren met uiteen te zetten dat de inkoopnota daarover specifiek gaat. Het belangrijkste is prijs en kwaliteit. De raad heeft behoorlijk veel ingebracht als het gaat om de definiëring van kwaliteit. Maar ook als het gaat om het halen van de beleidsdoelen, en zeker ook als het gaat om klimaat en groen. Maar ook transparant en integer en dan gaat het ook over de keuze van de partners waar het schenden van mensenrechten in geding is. Maar ook gaat het om zo beperkt mogelijke administratieve lasten. De wethouder kan zich voorstellen dat er een moment komt om die Inkoopnota nu weer uit de kast te halen en na te gaan of in de veranderende wereld nog steeds hetzelfde wordt verstaan.

Met betrekking tot plantaardig voedsel en de gemeentelijke organisatie is het doel 60% plantaardig en 40% dierlijk. Daarin gaat het college verder dan het advies van het voedingscentrum dat op 50/50% zit. Bij het aannemen van de motie sprak het college niet per se procenten af, maar het college wil dat de gemeente wel een organisatie is voor iedereen waarin zij de goede beweging maakt naar *meer plantaardig en ruimte bieden voor mensen die daarmee nog moeite hebben*. De wethouder benadrukt in dit verband dat de organisatie een organisatie wil zijn voor iedereen waarin plantaardig extra gestimuleerd wordt.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) gaat in op *voor de mensen die er nog moeite mee hebben* en vraagt de wethouder of het college de mening deelt van haar fractie dat voor een goede toekomst 100% plantaardig noodzakelijk is.

Wethouder Streefland brengt in dat plantaardig voor veel mensen al vanzelfsprekend is. Zij vindt dat de organisatie mensen de tijd moet geven, en hen moet stimuleren wanneer zij die beweging willen maken. Zij staat ook voor de overheid die open blijft staan voor de groep die plantaardig echt niet wil.

1600 **Mevrouw De Vries** (Partij voor de Dieren) herhaalt haar vraag over het noodzakelijk zijn van plantaardig voor het voortbestaan van de aarde.

Wethouder Streefland kan zich deze opvatting van de Partij voor de Dieren voorstellen en onderschrijft dat voor een deel. Zij heeft ook te maken met het beleid dat gevoerd wordt met de beweging die zij zich stapsgewijs voorstelt zodat iedereen het kan meemaken.

1610 Ze gaat in op de inbreng van EenUtrecht over de transparante overheid. Zij refereert aan het besprokene bij de Voorjaarsnota. De wethouder gaf daar aan de toename van WOO-verzoeken te zien en dat er een relatie ligt met het programma waarmee de gemeente bezig is: het programma Open Utrecht waaraan hard gewerkt wordt om het zo transparant mogelijk te maken zodat mensen gemakkelijker de informatie kunnen opvragen dan in de huidige situatie. Bovendien werkt het college aan het actief openbaar maken van allerlei type documenten. Met het programma Open Utrecht is het streven het aantal bezwaren, de klachten en de WOO-verzoeken te verminderen. Het college hoopt dat de relatie één op één is. Voor nu probeert het college dat zoveel mogelijk te bereiken. Tegelijkertijd beseft zij dat openbaar maken ook weer kan leiden tot veel meer extra vragen. De wethouder verwacht eerder een toename dan een afname. De praktijk zal het uitwijzen.

1620 Ze gaat in op de lage overhead en de raadsbrief. In de Voorjaarsnotabehandeling is een brief toegezegd over inhuur en verzuim. EenUtrecht heeft toen gevraagd naar kritische reflectie. Die is gedeeld in die brief. Er is geen toezegging gedaan op de verhouding ambtelijk apparaat en uitvoeringskosten. In de Voorjaarsnota is wel gezegd dat Utrecht een percentage heeft van 27,5%. Gemiddeld is dat voor de G8 29,2%. Utrecht zit daar dus onder en wil dat graag behouden. De wethouder ontraadt met klem een historisch overzicht over de ambtelijke inzet en wat dat dan zegt, zoals gevraagd door EenUtrecht. In de brief is aangegeven dat het ziekteverzuim en alles wat wordt uitgezocht ook in het kader van Open Overheid en Open Utrecht heel veel werk is. De wethouder denkt dat het college met de mensen in de organisatie het goede en het doelmatige moet doen. Bovendien lijkt haar het antwoord op de vraag niet zo eenvoudig te geven.

1630 **Richting Utrecht Solidair** merkt de wethouder op dat het soms fijn is om een extern onderzoeksbureau in de arm te nemen wanneer zaken misgaan. Juist vanwege de onafhankelijkheid kiest het college soms voor een onderzoeksbureau.

Vragen die gesteld zijn maar niet beantwoord

1640 **De heer Dekkers** (GroenLinks) merkt op dat de wethouder beknopt is ingegaan op de vraag over de Chinese camera's, mensenrechten en inkoop. Zijn expliciete vraag was of de gemeente ook iets gaat doen om ervoor te zorgen dat voor de camera's die de gemeente niet zelf inkoopt maar die wel in de stad gebruikt worden, bijvoorbeeld gefinancierd uit het Ondernemersfonds, dezelfde inkoopstandaarden gaan gelden.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) had gevraagd hoe de wethouder inwoners gaat stimuleren om de Reis naar Plantaardig zelf ook te maken.

Zij kon de tussenstap van 50/50 nergens terugvinden hij vraagt hoe het college daar bijkwam.

Wethouder Streefland kan op dit moment geen concreet antwoord geven op de vraag naar de inkopers van de elders ingekochte camera's. Zij neemt dat mee in de brief in Q1 2023.

1650 **Richting de Partij voor de Dieren** zet de wethouder uiteen dat zij van Personeel & Organisatie is; dit antwoord zou op zijn plek zijn bij Duurzaamheid.

De verhouding 50/50 is het advies van het voedingscentrum.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) heeft dit opgezocht bij het voedingscentrum en kon dat nergens vinden.

De voorzitter stelt voor deze vraag even te laten voor wat het is, gezien het tijdstip. Mogelijk is dit te regelen in de wandelgangen. Het punt is genoteerd.

Tweede termijn

1660 **De heer Simsek** (DENK) merkt op dat de wethouder heel beknopt inging op het aankoopbeleid en mensenrechten. Zijn specifieke vraag was of de wethouder bereid is om toe te zeggen dat de toekomstige nota inkoop opgenomen wordt dat bedrijven die zich aantoonbaar schuldig maken aan schendingen van internationaal humanitair recht uitgesloten worden van gemeentelijke opdrachten.

Wethouder Streefland merkt op dat het moment waarop die vraag op zijn plaats is het moment is waarop de nota inkoopbeleid voorligt. Zij voorziet dat er meerdere partijen in de raad zijn die daarmee instemmen. Het zou zo maar kunnen dat het college die aanpassing aanbrengt in die nota.

1670 **De heer Simsek** (DENK) weet niet waarom de wethouder nu al niet kan toezeggen dit mee te nemen in de nog te schrijven nota. Uiteindelijk moet de raad ermee instemmen. Hij herhaalt zijn standpunt. **Wethouder Streefland** antwoordt bij nader inzicht dat dit al in de nota is opgenomen.

De heer Simsek (DENK) ziet in de nota geen expliciete waarborg als het gaat om het internationaal humanitair recht.

De voorzitter doet een procesvoorstel. Hij stelt voor dat de heer Simsek en de wethouder dit oppakken als het gaat om de formulering in de nota. Zo nodig heeft de heer Simsek de instrumenten die raadsleden hebben.

De heer Simsek (DENK) overweegt een motie wanneer dit niet wordt toegezegd.

1680 **Wethouder Streefland** denkt dat het goed is wanneer er even contact is tussen de heer Simsek en de ambtelijke ondersteuning: hoe het er in staat en of het correspondeert met het beeld. Wanneer dat niet overeenkomstig is, is na te gaan wat mogelijk te doen is.

Toezeggingen

De wethouder zal

- De raad in Q1 2023 informeren over de mogelijkheden om de veiligheidseisen van de door de gemeente beheerde camera's aan te scherpen. Daarbij zal gepoogd worden de camera's van derden te betrekken en er komt een rapportage over het landelijk gesprek.

1690

Wethouder Oosters merkt op dat verschillende vragen van verschillende fracties gesteld zijn over participatie: de PvdA, de ChristenUnie, en VOLT hebben om

concretisering gevraagd van de doelen. In het coalitieakkoord is besloten niet nog meer beleid op te tuigen en geen kale kaders neer te zetten over hoe het gesprek met de stad te moeten voeren. Het college heeft wel ambitie. Het college gaat voor de uitvoering en voor het in contact blijven. De wethouder gaat graag in november in gesprek over die uitvoering. Het college wil duidelijkheid geven aan bewoners aan de voorkant van het participatieproces, het college wil tegenmacht organiseren, het college gaat aan de slag met een burgerberaad en met de verdere uitwerking van Samen Stad Maken. In de herijking van dit programma die in Q1 2023 naar de raad toe komt, zal het college de doelen van Samen Stad Maken concreet maken zoals gevraagd door de genoemde fracties.

GroenLinks sprak zijn zorg uit over de uitvoering van het programma Samen Stad Maken. Het is goed dat de raad daarop blijft aangehaakt. Participatie is belangrijk voor vrijwel alle organisatieonderdelen bij de gemeente. Dat vraagt om een goede borging. Daarvoor is ook de stuurgroep binnen de organisatie voor Samen Stad Maken. Die organisatie bestaat uit zes directeurs van de meest betrokken organisatie onderdeel, zoals Ruimte, maatschappelijke ondersteuning, volksgezondheid, publieksdienstverlening, stadsbedrijven, OOV.

In het nieuwe programma Samen Stad Maken, stelt het college voor om de verbreding in de uitvoering te versterken. Dat betekent juist in de uitvoering een betere verbinding met de inzet van al die organisatieonderdelen. Het initiatief van bewoners, dus de stuurgroep zoals ingebracht door de heer Dekkers, gaat over de uitwerking van motie 96 van dit voorjaar. In de voortgangsbrief van een tijd terug is al aangegeven dat veel gedaan wordt aan de evaluatie van het beleid. Het college is in de slag met dialoogsessies, er is een rapportage over de wijkplatforms, er komt eind dit jaar een rapportage van de Rekenkamer. Het college kijkt daar met interesse naar uit. Het college hoopt dat het op die manier grotendeels geborgd is.

De heer Dekkers (GroenLinks) merkt op dat de wethouder over de motie spreekt *Versterk de Zeggenschap*. Hij attendeert op een aangenomen motie over het meer samen met de stad Samen Stad Maken en dat het college mensen uit de wereld van initiatief en participatie bij de stuurgroep laat aansluiten.

Wethouder Oosters neemt dat voorstel nog even onder de loep. Zij zal nagaan of de versterking een plek kan krijgen in de uitwerking.

Zij vervolgt met in te gaan op de gestelde vragen over de wijkplatforms; de hulp van sociaal ondernemers, bijvoorbeeld door DOK met het oprichten van een wijkplatforms en het verder ondersteunen. Het ondersteunen daarvan zit nu niet specifiek in de opdracht aan DOK. DOK kan wel een rol spelen in het ondersteunen van de wijkplatforms. Dit doen ze al bij onder meer de bewonersinitiatieven.

De wijkplatforms worden betrokken bij het maken van de gebiedsakkoorden en bij de buurtaanpakken. Dit was de overige vraag van wethouder De Vries. De rol kan anders zijn dan bij Overvecht. Dat is afhankelijk van wat de wijkplatforms zelf willen. Verder is het goed te beseffen dat Samen voor Overvecht een aanpak is voor de hele wijk. Buurtaanpakken gaan over een kleiner gebied. Dat kan ook van invloed zijn op de rol die een wijkplatform heeft.

De wethouder beantwoordt de vraag over het Initiatievenfonds. Het college wil heel graag kijken naar de kaders van het Initiatievenfonds in relatie tot de huidige tijd.

Daarbij wordt ook gekeken naar het maximumbedrag, onder andere vanwege de huidige inflatie. Dan zal het college ook het voorstel van de heer Dekkers in overweging meenemen.

Richting de VVD gaat zij in op de vraag of een wijkcoöperatie mogelijk is. Het college heeft de raad een evaluatie van de wijkplatforms toegezegd in Q1 2023 en een onderdeel van de weg daar naartoe is het college begonnen met gesprekken met de wijkplatforms zelf. Dan kijkt het college niet alleen naar de naam (platforms) maar ook naar het idee dat het college erbij had. De wijkcoöperatie in Oost maar ook de toekomstige alliantie in de binnenstad zouden zomaar voorbeelden kunnen zijn van wat het college bedoelt bij de uitwerking van die wijkplatforms. Bij iedere wijk past weer een eigen vorm. Die mogelijkheid wil het college zeker serieus nemen richting de uitwerking van de evaluatie van die wijkplatforms in Q1. De wethouder kijkt uit naar het gesprek met de raad over participatie daarover in november.

Het CDA sloot zich aan bij de vraag over de wijkplatforms.

D66 deed het voorstel om bij de VN te komen met wat nodig is om op volle sterkte te draaien. In de herijking van het programma in Q1 2023 zal ook inzichtelijk gemaakt worden, welke capaciteit en middelen nodig zijn om die programmalijnen te kunnen realiseren. Zij zou daarbij graag een realistisch voorstel willen doen in de integrale afweging bij de Voorjaarsnota; dus beantwoordt zij die desbetreffende vraag bevestigend. De PvdA riep haar op de doelen te concretiseren. Zij hoopt daaraan gehoor te hebben gegeven op deze manier. Voor VOLT heeft zij hetzelfde antwoord.

Student & Starter vroeg om de online participatie. Het college pakt de verdere ontwikkeling van online participatie zeker op en zal daarbij ook kijken naar nieuwe tools, zoals de polls die mevrouw Oudejans inbracht. Het college ziet de waarde van online participatie en wil dat daarom ook uitbreiden, juist ook omdat online participatie de doelgroep aanspreekt die doorgaans niet zo goed die participatietrajecten weet te vinden. Dit gaat juist meer om diversiteit in plaats van dat het usual suspects in de hand werkt.

De heer Maas (VOLT) vraagt zich af hoe de wethouder bij deze laatste opmerking komt als zou die groep minder bij participatie betrokken zijn.

Wethouder Oosters antwoordt te zien dat mensen die overdag werken, de kinderen 's avonds moeten opvangen, niet de tijd hebben om naar bijeenkomsten te gaan, bij bijvoorbeeld buurtcentra of de wijkplatforms en dat die een hele andere behoefte hebben aan participatie. Dat is iets dat bewezen is. Zij ziet ook voorbeelden uit Amsterdam die werken, bijvoorbeeld het voorbeeld dat de heer Dijkstra noemde. Zij noemt de enquêtes op het platform Denk Mee. De meest recente enquêtes kregen bijna 7000 reacties. Dat is van een totaal andere orde dan de fysieke participatie op kleine schaal. Ook die is heel erg nodig. Zij wil zeker niet meegaan met het frame als is dit alleen voor usual suspects.

Zij vervolgt met in te gaan op de onderbesteding in het Initiatievenfonds, een vraag van de ChristenUnie. De wethouder benadrukt dat het altijd het streven is om de pot voor initiatieven optimaal te benutten, onder andere de wijkbureaus werken daaraan enorm actief. Zij wil graag als wethouder aan de slag om dat te optimaliseren. Zij wil die uitdaging onderdeel maken van uiteindelijk de uitvoering van het Samen Stad Maken en een initiatief dat jaar geleden is vastgesteld door de raad. Voor nu vallen de overgebleven middelen vrij in de algemene middelen en worden ze meegenomen in de integrale afweging bij de Voorjaarsnota.

EenUtrecht bracht naar haar waardering twee prachtige voorstellen in. Zij zal die beide langslopen. De eerste gaat over Bewonersfonds. De wethouder waardeert de richting die de heer Dijkstra hiermee zoekt. Toch vindt zij dat dit teveel op een Initiatievenfonds lijkt en dan net in een ander jasje; dat lijkt het college niet de oplossing.

Dat is ook niet nodig omdat wat de heer Dijkstra voorstelt nu al mogelijk is. Zij noemt

een voorbeeld uit Rivierenwijk waar het college een budget uit het Initiatievenfonds heeft toegekend aan een Bewonersorganisatie om zelf te beslissen hoe die wordt ingezet in de buurt. Die creativiteit zou heel erg goed kunnen passen in het optimaliseren van het Initiatievenfonds.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) voelt zich tekort gedaan met deze reactie van de wethouder.

1800 **Wethouder Oosters** bevestigt nog geen kennis te hebben kunnen nemen van het totale voorstel. Zij betwijfelt niet dat het bestuur hierover nog zal spreken bij de eindbehandeling. Zij zal hiervan kennis nemen vóór die tijd. Zij verwacht met het Initiatievenfonds de middelen en mogelijkheden te hebben om het zo om te buigen dat tegemoet te komen is aan de wens van de heer Dijkstra creatieve inbreng te kunnen leveren. Zij zou willen nagaan hoe de bestaande middelen beter te gebruiken zijn in plaats van dat een nieuw middel wordt opgetuigd en de gelden uit het andere middel daarheen te verplaatsen. Zij staat ervoor open hierover door te praten.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) zou hierover het liefst vóór 10 november nog even contact willen hebben met de wethouder. Hij vraagt of de wethouder dat kan toezeggen.

Wethouder Oosters zou hieraan geen formele toezegging willen wijden. Zij denkt dat de heer Dijkstra en zij hierover zeker kunnen praten.

1810 **De voorzitter** bevestigt dat geen formele toezegging hoeft te worden.

Wethouder Oosters gaat vervolgens in op het idee van de heer Dijkstra over de versterking van het programma met een concreet budget van 294.000 euro. De wethouder brengt daarbij wel een kleine nuance aan. De gemeente heeft geld voor de uitvoering van Samen Stad Maken en ook voor initiatief. Daarbij ligt ook veel van de uitwerking en dus ook het budget van sommige trajecten bij de verschillende organisatieonderdelen. Wat de wethouder betreft is meer altijd welkom en misschien zelfs nodig. Dat oordeel laat zij aan de raad. Zij zal in Q1 2021 een verdere uitwerking op Samen Stad Maken geven en op het programma zoals zij ook al heeft gezegd tegen D66. Zij vindt dat ook een juist moment omdat dan meer concreet is van wat nodig zou zijn voor de doelen die het stadsbestuur wil behalen. Dit is haar voorstel.

1820 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt reflectie van de wethouder op de drie onderdelen inhoudelijk.

Wethouder Oosters antwoordt dat het dan gaat om het wel starten met het Burgerberaad, het experimenteren met ruimte voor bewonersgroepen en de uitwerking van bewonersalternatieven. Zij vindt het moeilijk om daarop op die manier te reflecteren. Het college is hard bezig met de uitwerking van het burgerberaad. Het college heeft ook steeds gezegd dat dat in Q1 van 2023 komt en het college wil daar dan ook met het voorstel komen wat zoiets zou moeten kosten. Zij vindt het moeilijk om op die manier daarop vooruit te lopen. Zij ziet de inbreng van de heer Dijkstra wel als een steunbetuiging voor het goede doel. Zij wil dit echt aan de raad laten, ook bij de eindbehandeling voor wat de raad wil doen met het geld en of de raad dat voor de uitwerking van dat specifieke budget wil doen of daarna pas.

1830 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt of in het geval de raad in meerderheid een plan bedenkt voor dat geld, de wethouder dat met enthousiasme zal uitvoeren.

Wethouder Oosters merkt op dat de raad aan zet is om een integrale afweging te maken met de beschikbare middelen. Daarvoor dient deze behandeling van de programmabegroting. Het college heeft een voorstel gedaan in de vorm van de programmabegroting. Zij moedigt de raad aan om na te gaan hoe de verschillende ideeën die in de raad leven bij dat budget passen.

1840 *Vragen die gesteld zijn maar niet beantwoord*
Mevrouw Oudejans (Student & Starter) brengt haar vraag over kinderdemocratie onder de aandacht.

Wethouder Oosters antwoordt dat de G1000 veel ervaring heeft met burgerberaad en die heeft in zijn aanpak ook aandacht voor kinderen wanneer het onderwerp zich daarvoor leent. Zij zal die ervaring meenemen bij de ontwikkeling van het startvoorstel voor het burgerberaad in Utrecht. Zij zal de suggestie zeker meenemen om dit breder uit te werken en daarin meer out of the box te denken.

1850 **De voorzitter** verneemt dat de commissie geen behoefte heeft aan een tweede termijn. Er zijn geen toezeggingen

De voorzitter schorst de vergadering op 20 oktober om 01.20 uur tot 10.00 uur voor de volgende commissievergadering in de bespreking van de Programmabegroting.

LIJST VAN TOEZEGGINGEN

Wethouder Streefland

1860 • De wethouder zegt toe de raad in Q1 2023 te informeren over de mogelijkheden om de veiligheidseisen van de door de gemeente beheerde camera's aan te scherpen. In de brief rapporteert de wethouder ook over het landelijk gesprek en het stellen van eisen aan andere camera's in de stad.

Wethouder Voortman

• De wethouder zegt toe de evaluatie van de Regenboogagenda op te nemen in de inclusie-agenda en de raad hierover per raadsbrief in november 2022 te informeren. In deze brief zal ook de voortgang van het aanvullende onderzoek naar het Utrechts slavernijverleden worden opgenomen.